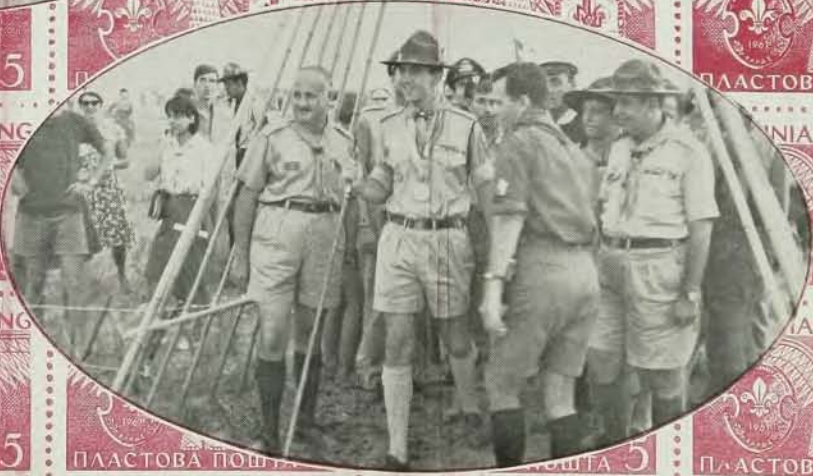

Юнак

2
число
Рік

II

Зміст

Сторінка

- 1 Історичний календар
В. Сосюра: Лесі Українці
- 2 Гутірка Старого Вовка
- 3 Леся Українка: Метелик
- 4 Визначні сучасні українці
- 6 В. Янів: Зима
- 7 Робінзон Крузо серед учених
- 12 З практичного пластування
- 14 Ігри
- 15 Висліди фотоконкурсу
- 16 Вовакул: Страшна, коротка але правдива історія
- 18 З життя звірів
- 19 Чи знаєш, що...
- 20 Привіт Основоположника Пласту
Хроніка
- 22 Куток радіотехніки
- 23 Що читати
Заклик молодих до молодих
- 24 Перегони загадок
- 25 Завжди доброї гадки
- 26 Поради подружки Дади
Зробіть це самі...
- 27 Наша пошта
- 28 Любіть Україну

ЮНАК

Ч. — 2(8) — РІК II.

ЛЮТИЙ — 1964 — FEBRUARY

"ЮНАК" — журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Уповноважений ГПБ для справ "Юнака" — пл. сен. Ю. Пасецький. Л. Ч. Редагує Колегія. Головний редактор — пл. сен. Л. Онишківч, См. Мистецьке оформлення — ст. пл. Т. Геврик, См. Технічне оформлення — ст. пл. М. Бабюк, См. Напіва — ст. пл. С. Матковський, См, ст. пл. Б. Лялька, Бл. і ст. пл. Б. Стецур. Ілюстрації — ст. пл. Т. Геврик, См, Б. Певний, Л. Палій, ст. пл. М. Головінська, ст. пл. Я. Козак, Ч-ць, пл. сен. В. Пилишенко, Ч-ць. Мовна коректа — Левако Ромен. Адміністрація: пл. сен. О. Тарнавський, ЛЧ — головний адміністратор, пл. сен. С. Гела, Ч-ць, — заступник, пл. сен. А. Білоус — картотека і кореспонденція, Курінь УСП-ок "Лісові Мавки" — експедиція. Річна передплата за 10 чисел: США і Канада — 4.00 дол., Австралія — 1.10.0, Австрія — 90.00 шіл., Аргентина — 250.00 пез., Бразилія — 200.0 кр., Велика Британія — 1.5.0, Німеччина — 10.00 н.м., Франція — 15.00 ф.фр. Ціна одного числа в США і Канаді — 50 центів.

Усі статті, дописи і т. п. прохасмо слати на адресу редакції. У справах передплат, кольпортажу, оголошень і т. п. слід звертатися до адміністрації.

Адреса редакції:
Mr. L. S. ONYSHKEVYCH
180 Franklin Cor. Rd.
Nassau Garden Apts. L 19
Trenton, N.J., 08608, U.S.A.

Адреса адміністрації:
"YUNAK", c/o "PLAST"
2199 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario, Canada

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

8. 2. 1918 Німеччина, Австрія, Болгарія і Туреччина визнали незалежність Української Народньої Республіки.
9. 2. 1918 У Бересті вищезгадані держави підписали мировий договір з Україною.
12. 2. 1939 Перші вибори до сойму Карпатської України.
12. 2. 1924 Членка Української Військової Організації Ольга Басараб згинула мученичою смертю в польській тюрмі у Львові.
20. 2. 1054 Помер великий князь київський Ярослав Мудрий.
25. 2. 1871 Народилася поетка **Леся Українка**.

Лесі Українці

Славлю, славлю тебе я у дні ці,
світлу й чисту, як неба блакить!
Твоє слово, гостроше від криці,
у серцях буде вічно дзвеніть.

Буде кликати у соняшні далі,
слово щире у мужній красі,
що веселе було і в печалі,
як зоря у вечірній росі.

Твоє слово разюче, як зброя,
що боронить свій край і свій дім.
І схиляю в шанобі чоло я
перед світлим безсмертям твоїм.

Як поету, дала мені крила
ти в роки, і далекі і злі,
як іще юнаком мене вчила,
мужня жінко моєї землі!

Твого слова співучого сила
кличе нас до щасливих висот.
У піснях свій народ ти любила, —
і тебе не забуде народ.

Володимир Сосюра

гутірка

СТАРИЙ

Вовк

Нещодавно мав я дуже цікаву розмову з гуртом юнаків і юначок. Почалась вона, звичайно, від «Юнака»: хто чим цікавиться, які статті найрадіше читає тощо. Виявилось, що майже кожний з моїх співрозмовників цікавиться чим іншим, і то якраз такою ділянкою, у якій хотів би колись працювати в житті.

Це зовсім природньо, бо кожний з нас хоче чимось у житті бути і щось досягнути. Один юнак казав, що цікавиться астронавтикою, другий домагався статтей про спортові осяги й новини. Інший цікавився найновішими здобутками техніки. Юначка хотіла б більше поезій і оповідань, як ось «Голуби» із 6-того числа. Також ще інший хотів би якнайбільше відомостей про водне і морське пластування. Кожний думав при тому про своє майбутнє звання (професію), і майже всі хотіли колись у своїй вибраній ділянці стати славними, визначними людьми.

Мене дуже врадувала така їх пластова постова до життя. От, думав я собі, як зрадів би наш Пластун-Основник ДРОТ, якби почув оцю розмову. Він же каже в «Житті в Пласті», що кожний пластун і пластунка повинні змагатись бути кимось визначним у житті, а не тільки звичайним «з'їдачем хліба». Але тоді я поставив своїм співрозмовцям ось таке питання:

— Це добре, що кожний з вас цікавиться найбільше однією, вибраною ділянкою і хоче в житті щось справді велике досягнути, але ми знаємо, що в дійсності тільки мала кількість людей стає «великими людьми», славними, про яких говорить цілий світ. ЧОМУ ВОНО ТАК Є?

Задумались мої молоді друзі, а тоді один із них каже: «Я думаю, що треба мати щастя». «Не щастя» — перебив йому другий — «але треба вродитися таким талановитим». Відозвались і юначки: «Друже, я думаю, що треба бути багатим, мати гроші, а потім...» — «Ні, не так», — перебила її друга юначка — «не будь такою матеріялісткою, Ірко! Мій дядько каже, що це все кожній людині призначено. Кожний має свою долю».

«А мій тато казав мені, що я міг би бути чим захочу, аби тільки ДУЖЕ ЦЬОГО ХОТІВ», — закінчив відповіді наймолодший юнак. Усі почали нараз говорити, сміятися, гомоніти, аж я мусів їх утихомирювати. «Чекайте — кажу — розгляньмо по черзі».

— ЩАСТЯ, кажете. Але що вам з нього, тобто з особливої, пригожої нагоди, що в житті трапляється, коли не буде в нас такої бистрої думки, щоб його в пору зловити. Якийсь мудрець казав, що щастя це така пташина, що влітає

несподівано дверима, але коли її впору не за-примітять, вона негайно вилітає вікном. ТАЛАНТ — безперечно, велика й цінна прикмета. Але скільки талановитих людей «закопало його», як це вам відомо з причти про таланти в Євангелії. Вони були залінові, щоб Богом даний дар розвинути. БАГАТСТВО — теж не дрібниця. Але дуже мало багатих людей стають справді славними на весь світ, корисними людьми. Вони дбають більше про свої особисті вигоди, не хочуть змусити себе потрудитися для других. Вірити в ПРИЗНАЧЕННЯ — «долю», недобра порада, бо тоді не треба було б нічого робити, а склавши руки чекати, що нам доля принесе. Але найкраща відповідь, по-моєму, це: ТРЕБА ДУЖЕ ХОТІТИ, або як це ми в Пласті кажемо: ПЕРШ ЗА ВСЕ ТРЕБА МАТИ СИЛЬНУ ВОЛЮ, коли хочемо чогось справді великого досягнути.

— Що воно таке СИЛЬНА ВОЛЯ? — Я вже збирався добре напружити свій старий мозок, щоб придумати добру відповідь і продовжувати дискусію, але одна з юначок, уже, бачиться, стомлена такою «філософією», несподівано змінила тему розмови на зовсім далеку від філософії справу і повернула назад до «Юнака».

— «Друже Старий Вовче» (бачите, звідкись таки довідалася, що я — Старий Вовк), «а скажіть, чому наш журнал називається «ЮНАК»? А де ЮНАЧКИ? Цеж наш спільний журнал»... — «Ой, не будь така, Наталко», — перебила її подруга. — «ЮНАК» теж гарна назва, я люблю «ЮНАКА»... Тут всі вибухнули веселим сміхом, а я скористав із замішання і веселого настрою попрощався, бо вже справді дуже забарився, але обіцяв, що незабаром відвідаю їх знов у домівці, і повернувся до цієї справи і до розпочатої гутірки про сильну волю, якої не вдалося закінчити.

А тепер ходжу, ніби хтось справді «забив мені кілка в голову». Може й справді юначкам «кривда» діється?

Прошу всіх читачок «Юнака» написати мені й то якнайшвидше, щоб я знав, що відповісти, коли зійдемося знов із цим гуртом юнацтва. А коли б хтось справді думав, що назву треба змінити, то нехай подасть свій проект.

Але, крім того, не забудьте подумати над головним питанням, що постало у висліді нашої розмови: **ЩО ТАКЕ СИЛЬНА ВОЛЯ І ЯК ЇЇ МОЖНА ЗДОБУТИ?**

СКОБ!

Ваш Старий Вовк

Написала

МЕТЕЛИК

Леся Українка

Бідний нічний сірий метелик сидів у темному вогкому льоху, за бочкою з капустою. Сидів він сумно, стулившу свої темні крильця. Так смутно йому було, дарма, що не був він там самотнім, мав таки сусіда; сусід той був лилик; та з того сусідства невелика була користь для метелика: лилик був не говіркий, понурий собі, та до того ще з якимось презирством дивився на бідного метелика. — сказано, не рівня!

Лилик сидів тихо в своєму кутику, ні за чим він не жалувал, та нічого й не бажав, хіба тільки кутка ще темнішого, щоб міг сидіти там спокійно і ніколи того прикрого, разливого світла не бачити. Правда, тут у льоху теє світло не дуже докучало, — а все таки часами дехто надходив зі свічкою, навіть часом і над бочкою нахилився, набираючи капусти, — і це було дуже прикро лиликові; коли б сила, він би теє світло крилами згасив навіки.

Метелик на своїм недовгім віку ще не бачив світла, душею тільки чув він, що десь то є сторона краща, ясніша, ніж його рідний льох, бо часом з малого віконця, що було в льоху, падав блідесенький промінь; та не міг метелик і розібрати, що то воно таке теє світло і яке воно повинно бути. У темному куточку промінець той був ледве примітний, — тоненький, як ниточка, та блідий, мов погляд недужої дитини. Сидить, було, метелик та все шле свої думоньки на світ той ясний; — але де? того ні думка, ні серце не знали а порадитися ні з ким, бо де ж та порада? (Хіба лилик, так знаєте самі, з нього поради було мало!) Летіти, шукати того світла метелик не мав відваги і сили.

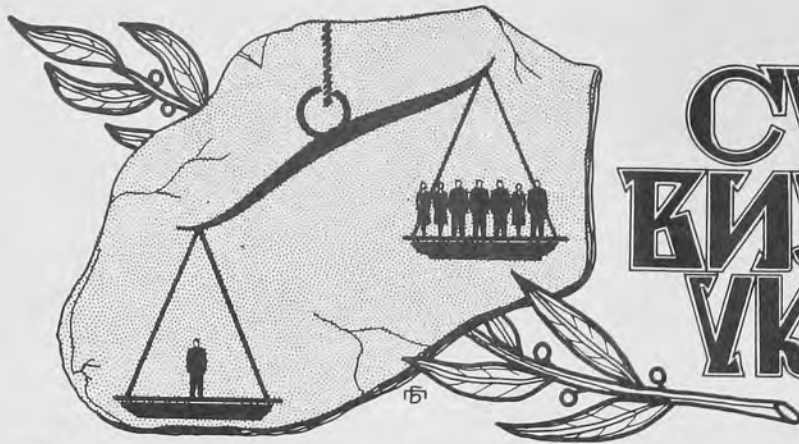
Хто знає, може наш метелик так і вік свій короткий звікував би у темряві самотній, — та інша доля судилася йому. Якось прийшла служниця по капусту до льоху та поставила свічку

долі, якраз напроти метелика. Боже! Яким величним, блискучим, повабним здалося метеликові те світло! Він затріпотів крильцями й хотів кинути на світло, але служниця в ту хвилину взяла світло й подалася геть з льоху. Не втерпів метелик, забув своє безсилля, забув свою несвідомість. «Світло, світло!» — і полинув за ним; лилик тільки свиснув йому услід, потім заліз ще далі за бочку і заснув; нічого йому ніколи не снилося. А метелик полетів, та й полетів за тою свічкою так швидко, скільки було сили в його бідних крильцях.

Аж ось він опинився у великій кімнаті; — там сиділо за столом велике товариство. На столі була ясна-ясна лампа, — метелик аж оторопів від блискучого проміння і безсилий упав на стіл, тріпочучи крильцями. Хтось із товариства хотів його прогнати зі стола, але він, опам'ятавшись, знову зірвався й почав кружляти понад лампою, щораз то меншими й меншими кружками: хотів він бачити якнайближче те ясне сонце, яким йому здавалася лампа. Чи думав же він, що там життя стратить? Хто ж бачить смерть у сяєві? Воно горить, моготить, міниться, — там світло, там тепло, там життя! Метелик все ближче до згубливого світла. Ох, то ж його згуба! Даремно всі відганяли його від світла. І от — метелик влетів у самий полумінь. Трісь! Оце ж йому й смерть! Лампа спалахнула, а далі знов почала горіти з такою самою ясністю, як і перше. «Дурне створіння» — мовив дехто з товариства: — «Хто велів йому летіти на вогонь? І женуть його, так ні, таки лізе! дурному дурна й смерть».

А хіба ж розумніша була б його смерть, якби він навіки заснув у темному льоху? Те світло спалило його, — але він рвався на простір! Він шукав світла!

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

МИ СТЕ ЦТВО

СЕРГІЙ ЛИТВИНЕНКО

Чи бачили ви коли світлину з незабутнього величного пам'ятника «Каменярь» на могилі Івана Франка у Львові? Цей твір є однією з численних, величних праць скульптора Сергія Литвиненка.

Минулого року в жовтні у Нью-Йорку (де наш мистець тепер живе) відбулася виставка з нагоди його сорокліття мистецької творчості. В залах було понад сто його праць; там також були світлини його творів, які залишилися в Європі (також біля ста). Яке це величезне творче надбання!

Наш мистець, що народився на Полтавщині, виставляв свої праці в містах Європи, Америки і Канади. (Наприклад: Арт Геллері в Торонті, Фондації Карнегі в Нью-Йорку, в ОН та інших). Його стиль, який можна визначити між імпресіоністичним та класичним — є властиво його власним. Зокрема гіпс, терракота та бронза відзеркалюють також його специфічну техніку. Багато з його творів — це портрети (погруддя) знамих українських діячів. Інші праці — це незабутні композиції — повні руху, акції, переживань.

Хто живе в Америці, то може побачити

праці мистця С. Литвиненка на Союзівці (Іван Мазепа), Робітничім Союзі (Іван Франко) і Філадельфії (пам'ятник режисера Блавацького). Наш мистець-скульптор, крім своєї мистецької творчості, є також дуже активний у громадському житті (багато років є головою Літературно-Мистецького Клубу в Нью-Йорку).

Л-ка

«Тет'манівна» — бронза, різьба С. Литвиненка

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й докладно читати, до нього дописувати, приєднувати йому передплатників і збирати пожертви на його пресфонд.

ГЛАГОЛИЦЯ

ВІРА ВОВК

Серед письменників молодшої генерації, які оформились в українській літературі вже поза межами України, займає визначне місце Віра Вовк (Селянська).

Народжена в 1926 році на Гуцульщині, в Україні, в родині лікаря, вона ще дитиною опинилась у Німеччині, де здобула середню і вищу освіту, яку завершила

докторатом філософії в ділянці німецької мови і літератури. Переселившись до Бразилії, опанувала португальську мову і стала викладачем, а згодом професором на університеті в Ріо де Жанейро. Окрім згаданих, знає ще мови англійську, французьку і старогрецьку.

Свої оригінальні твори почала збіркою віршів «ЮНІСТЬ» в 1947 р. Далі появились: ЕЛЕГІЇ, ЗОРЯ ПРОВІДНА, ЧОРНІ АКАЦІЇ, а прозою ЛЕГЕНДИ, КАЗКИ, ДУХИ І ДЕРВІШІ, ВІТРАЖІ.

Критики відзначили в її творах оригінальність і справжній поетичний і письменницький талант.

Віра Вовк працює теж над перекладами. Вона видала антологію (збірку вибраних творів) української літератури португальською мовою, і переклала твір французького письменника Кльоделя, БЛАГОВІЩЕННЯ ДЛЯ МАРІЇ, українською мовою, а ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ М. Коцюбинського — німецькою. Видавала теж літературознавчі праці по-німецьки.

Віра Вовк є в розквіті своєї творчості, і українська література може чекати від неї ще неодного цінного твору, без уваги на те, що живе від зарання своєї молодості поза межами рідної землі.

Як зразок її поетичної творчості подаємо побіч три вірші зі збірки Зоря Провідна.

ВРАНЦІ

Ходи зі мною в соняшні намети;
Уже скотилась досвітня зоря
В криницю снів, де ніч голубовія
В волосся тиче золоті вогні.

Ходи зі мною, поки по кременях
Сопілкою холодні хвилі йдуть,
Цілують обрій яблуневі рожі
І сміх з горбів лунає та долин!

СРІБНА ПІСНЯ

За топірцем манджає білий день,
І ніч готує повну зір макітру.
Весняні труби затрубили; йде
Моя весна назустріч вітру.

Остався — там — чічками битий плай
І чорний бір, що витканий казками, —
Шукаю вишивкового тепла;
Тулю до серця сірий камінь.

Новий вже обрій хилиться, мов тин,
Нові шляхи мені сміються дрібно.
Я скарб взяла з собою лиш один:
Глибоко в грудях пісню срібну.

ДРУЖБА

Так добре з тобою іти по дзвенячих каменях,
Ремінню сандалів додати незриме крило,
Наситити ніздрі зеленим весняним кадилом,
Наляяти в зіниці веселкову, юну красу,

Сховати у серці пряму, наче стьошка, дорогу,
В вишивану ніч загорнути холодні тіла,
Засмагли уста напоїти вином сопілковим,
В порожню долоню покласти розпалений квіт.

Володимир Янів

ЗІМА

Вище! Вище — завжди вгору
По засніжених плаях.
Лиш завзяття біль поборе,
До мети вторусе шлях.

Кров хай гупає мов молот,
Заливає очі піт.
Стерпимо мороз і голод —
І наш буде перший слід.
Дужий вимах, біг по схилах,
Праця рук і ніг прудких.
По верхів'ях сніжнобілих
Тільки наш лунає сміх.
У хуртечі, сніговії,
Серед моря білих хвиль,
Вихор віс, вихор гріє!
Вище! Вище — на сам шпиль.

Слава! Слава! Перемога! —
Цей на гору наш наїзд!
Гей, випростуйсь! — знов дорога:
У неznане мужній з'їзд.

Свище в вуха вітер-вихер,
Затинає в грудях дих.
Чисто, біло, раптом — тихо,
Лиш один шалений рух.
Так від ранку в тузі чиню
Аж до ночі на шляху.
Здолу — вгору! З гір — в долину
Без утоми і жаху.

Вище! Вище! З отаманом
Дружній радісний "гусак", —
По безлюддях вічним таном
Вічна юність і юнак.

РОБІНЗОН КРУЗО СЕРЕД УЧЕНИХ

Напевно, більшість наших читачів читали повість про Робінзона Крузо. Може не тільки читали, але і вчувалися в переживання героя повісті. Самому аж хотілося б пережити цікаві пригоди і звести боротьбу з усіма труднощами, які висуває проти людини природа. Напевно, нікому з нас не впало на думку, що Робінзон Крузо — це не тільки така собі постать для молоді, а що за цікавими оповіданнями криються глибші речі. Бо ця повість — це в першу чергу показна відбитка господарських відносин свого часу. Знайдемо в історії Робінзона Крузо і пошукування нових земель, якими жила тодішня Європа, і торгівлю, транспорт, розбишак, одним словом, цілу скалю картин та обставин, що зображують господарське життя 15 - 16 століття. Можна сказати, є це влучно написана господарська історія. Головною темою Робінзона є боротьба людини з природою, щоб здобути від неї сировину і продукти, яких потребує вона, як засобів до життя.

Дефо, автор «Робінзона Крузо», був журналістом. Він чудово орієнтувався в тодішніх життєвих обставинах. Зумів теж ці свої відомості використати у цікавій, живій формі, справді геніальним способом. Сюжет його повісті про чоловіка, що ізольований від усього, що створили тисячолітні змагання людських поколінь, бореться з природою за життя, використовують тепер не тільки психологи і соціологи, які на

обсерваціях Робінзона будують свої теорії, але, в першу чергу, економісти, у яких ізольований чоловік став предметом дослід, як т. зв. людина, що господарює. Обсервуючи Робінзона, який тільки при допомозі примітивного знаряддя систематично доходить до щораз кращих засобів життя, економісти висувають загальні твердження про те, як людина, що господарює, поводить у різних обставинах. Як бачимо, Робінзон Крузо зберіг собі довготривалу славу не тільки як цікава повна пригод книжка для дітей, але теж як не менш цікава книжка для тих, що цікавляться господарськими питаннями.

Але кожна, навіть геніяльна річ, може мати свої хиби. Не обійшлося без цього і у Робінзона. Хто краще може прослідити ці похибки, хто зуміє краще витягнути на світло денне навіть найменші ухили від правди, як не Шерлок Голмс, другий витвір людської фантазії. У тому слідстві Шерлок Голмс послуговується не тільки своєю твердою логікою, але теж знанням економічної географії. Це знання головню дозволило йому відкрити правду про Робінзона Круза, прослідити його генезу, його хиби. Але треба ствердити, що не міг він теж і обійтися без звичайної фізичної географії, тієї, якої вчимося уже в перших класах середньої школи.

Виявляється, що можна розповідати всім про рижові поля в Шотландії або зимові спорти в Арабії, тільки треба здалека триматися від географа, який зуміє кожну таку брехню пізнати і вивести на світло денне. Бо географ знає про лавища природи в усьому світі.

Про те, як Шерлок Голмс дійшов до правди про Робінзона Крузо, розповість нам наше оповідання.

Шерлок Голмс —

НА СЛІДАХ РОБІНЗОНА КРУЗО

Шерлок Голмс замкнув за гостем двері, набив люльку міцним тютюном, вигідно розсівся у своєму кріслі і потону в задумі. Доктор Ватсон не смів навіть ворухнутися, щоб не перервати ходу думок свого бистроумного приятеля. А цей видмухнув густий клубок диму і нагло поставив питання:

«Що знаєте ви про Селкірка, Ватсоне?»

«Селкірк? Що це за Селкірк?» — пробурмотів Ватсон. («Мій бідний приятель, мабуть, з глузду з'їхав», подумав він про себе, — «це наслідки перепрацювання»).

«Добре, лишім Селкірка» — сказав король детективів, і на його енергійним обличчі промайнула усмішка. «Передійдім до містера Робінзона. Не прийшло вам на думку, Ватсоне, що в його оповіданні не все в порядку?»

«Гм... як би то сказати, Голмсе, правду кажучи, нічого особливого я не зауважив...»

«Золотий Ватсон», думав детектив. «Якби його не було, я мусів би його винайти!» Витягнув свої довгі ноги і сказав:

«Ви хочете, як звичайно, щоб я перший висловив свою думку, хоча давно маєте свою... Отже, добре! Ви певно зауважили, яка велика роль в оповіданні цього містера Робінзона припадає на ліс. Тільки подумайте: зараз першої ночі виліз він спати на дерево; потім витинає він з дерева свої перші знаряддя, наприклад, лопату, потім поставив пліт, домівку та зміцнив свою печеру частоколом. Потім виплітав він теж кошики, а що найважливіше, ходив у ліс полювати. Як досі, його оповідання ще правдоподібне. Алеж ліс, який він описує, це зовсім не той ліс, який росте на цій географічній ширині, де він нібито прожив двадцять вісім літ. З його слів виходить, що острів лежав десь на лимані ріки Оріноко: там, дійсно, є рівні багністі острови, покриті правдивою тропічною джунглюю. Як ви думаєте, міг він там проживати двадцять вісім років?»

«Мені видається, що він не видержав би там навіть двадцять вісім днів, не то що років. Не кажучи вже про гадів і диких звірів, але й сама тропічна гарячка звалила б його за кілька днів з ніг. Бож не мав він ні дрібочки хініни...»

«Ага, Ватсоне, я знав, що ви його миттю переловите. Звичайно, він не мав хініни. Він жеж розповідає, що на своїм острові опинився в 1659 р., а тоді в Європі вперше почали пізнавати, що таке хінове дерево. Хоча еспанці у Перу знали хініну, але звідти до Бразилії далеченько! Якби він мав хініну, то не потребував би лікуватися тютюном. Чи ви чули колись-будь таке: він жував тютюн і курив скільки міг, а, крім того, пив тютюновий вивар».

«Я думаю, що в нього не було тропічної гарячки, просто перестуда».

«Авжеж. На його острові, який напевне лежав на екваторі, не було тропічної гарячки, так само, як не було гаддя, диких звірів, так само як не було там ліян на деревах. Зате росло там багато кедрів; з одного, який у промірі мав п'ять стіп і десять цалів, (зверніть увагу на цю підозрілу докладність), будував він свої човни; далі — росло там цитринне дерево, про яке він згадує, що це «залізне дерево» або «дуже до нього подібне». Але ми знаємо, що є багато твердих дерев, які з огляду на твердість називають

залізними. Один рід таких дерев росте в Індії, один в Австралії, інші на островах південних морів і в Африці, але всі вони були поза досягом містера Робінзона. Щоправда, є ще бразильське «залізне дерево» — якранда; воно могло там рости. Але воно так дуже відзначається барвою і запахом, що такий приятель докладності, як Робінзон, був би, мабуть, про це згадав.

Одним словом: він оповідає не про тропічну, а про субтропічну природу. А означення робінзонавого острова — фальшиве.

«Незвичайне» — прошепотів отетерілий Ватсон.

Детектив задоволено посміхнувся: «Це ще не все, любий друже», продовжував він. «Ви певно звернули увагу на те, що Робінзон твердить, що перед ним нога європейця не ступила на острів. Треба спитати, яким способом в такому разі дісталися на цей острів деякі рослини і тварини, батьківщини яких треба шукати в зовсім іншому кутку світу. Скажіть, Ватсоне, яким способом, наприклад, дісталася туди винна лоза з-над берегів Середземного моря? Як дісталася туди з Індії цукрова тростина? А вкінці, яким способом з'явилися там кози із передньої Азії? Нехай він вияснить мені цю історію з козами. Так, так! Бо без тих кіз не було б, мабуть, взагалі ніякого Робінзона».

Шерлок Голмс насилу панував над своїм обуренням.

«Ви розумієте, Ватсоне! коли ви на самотньому острові знаходите рослини і тварини, які походять з різних кліматів, різної географічної ширини і з різних країв, то мусів їх, мабуть, хтось привезти. Залізо, при допомозі якого Робінзон подолав ліс, знайшов він на затопленім кораблі, добре, — це так само, якби впало йому з неба; такі речі трапляються. Уже старовинні Єгиптяни послуговувалися залізом метеорів. Якщо б він знайшов там свиней, то ми могли б думати, що вони врятувалися з якогось потопленого корабля, бо свині вміють добре плавати. Навіть такі

випадки можливі. Але кози ані не можуть упасти з неба, ані не вміють плавати. Їх мусів хтось туди привезти. Як думаєте, Ватсоне, чи не помилився містер Робінзон, коли твердить, що людська нога не ступила перед ним на острові?»

«Помиляється? — Ви це надто лагідно означили, Голмсе».

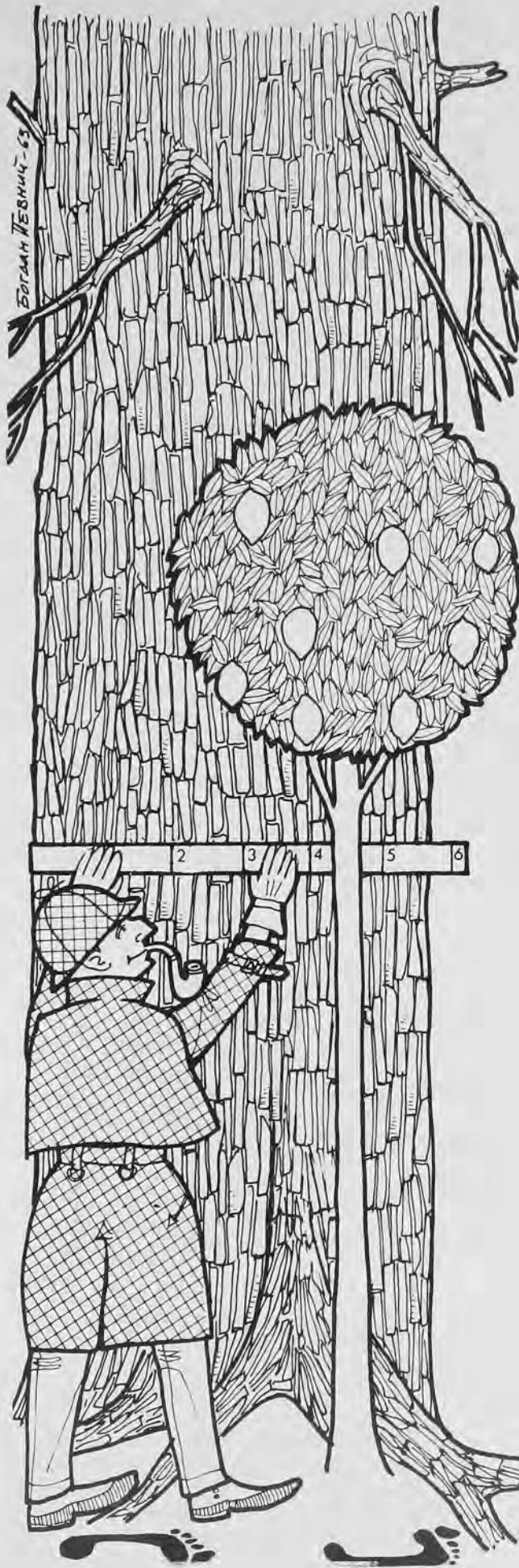
«Навмисно, Ватсоне. На те, щоб видобути кінцеві висновки. А тепер витягніть ті висновки, до яких ми дійшли завдяки нашим скромним відомостям з економічної географії. Це мусів бути інший острів, а не той, який подає Робінзон, і на ньому мусіли бути люди ще перед Робінзоном. Як можемо тепер дізнатися, що це був за острів? Не будемо, мабуть, брати усі острови земної кулі і порівнювати їх до оповідання Робінзона Крузо. Ми мусимо шукати поради в Скотлянд Ярді: чи не було якогось острова або якихось людей, які помагали Робінзону написати своє оповідання. І тут виступає на перший плян Александер Селкірк, про якого ви, певне, виробили собі вже власну думку...»

«Гм» — невизначено пробурмотів Ватсон.

«Добре, тримайте її для себе. Я думаю, що наші остаточні висновки ми вкінці погодимо. Селкірк це зовсім не видумана істота, але чоловік з крові і кости. Був він шотландським морцем. Як усі шотландці, хотів він доробитися гроша і взяв участь у експедиції Дампіра через океан. Була це типова на ті часи експедиція.

Дампір мав намір відкривати нові краї, але не був теж від того, щоб «при нагоді» пограбувати еспанців чи французів. Їхати з ним було трудніше, ніж їздити вздовж берегів Шотландії, але зате були можливості більших заробітків.

Між тим виявилось, що Селкірк мав не дуже то миролюбний характер. Він почав гострий спір із капітаном, тож, коли Дампірів корабель в 1704 р. окружив південну Америку і зблизився до острова Жуан-Фернандез, — капітан попросту висадив Селкірка на цей пустельний острів.

Це сталося за взаємним порозумінням, а непокійний морець дістав на берег конечні харчі і воду.

Але коли він побачив, як корабель підніс вітрила, стало йому моторошно на серці. Він підплив до корабля і благав, щоб його взяли знову на поклад! «Запізно, приятелю» — відповів на його просьби капітан.

По чотирьох роках знайшов Селкірка англійський капітан В. Роджерс.

Вид цього «Робінзона» був жалісний. Виявилося, що важко прожити на самотньому острові не то двадцять вісім, а й чотири роки.

Роджерс вернувся до Англії і видав книжку про свої подорожі, де переказав теж докладно пригоди Селкірка. Сам Селкірк став на деякий час славною особою. Часописи подавали розмови з ним. Між іншим, міг теж стрінутися з ним журналіст Дефо...»

«Ага» — роз'яснилося врешті Ватсонові.

«Бачите, Ватсоне», — сказав Шерлок Голмс із милою усмішкою, — «якщо ви мали намір сховати Селкірка від мене, то мені таки вдалося до нього дістатися. Він є праобразом Робінзона. Незамешкалий острів — це Жуан-Фернандес. Не лежить він на Атлантичному, а на Тихому океані, на захід від берегів Чиле, приблизно на тій ширині, що й Вальпарайзо.

Не дивує нас уже зовсім винна лоза, цукрова тростина і кози на тому острові. Це все привіз туди Жуан-Фернандес, який півтора століття перед виселенням Селкірка, в 1563 р., відкрив цей острів. Кози здичіли на острові та дуже розмножилися. Французькі і англійські розбишаки мали завдяки тому великі запаси м'яса до розпорядимости. Еспанці висадили на острові псів в тій надії, що вони пожеруть кіз і тим знищать піратські запаси. Але пси не хотіли полювати на кіз, самі швидко вигинули, а кози розмножувалися спокійно далі. «Що ж, Ватсоне, — я думаю, що цей випадок з Робінзоном досить уже вияснений».

«Справа цілком ясна», — сказав Ватсон і, усміхаючись із подивом, додав: «Я гадаю, що панове зі Скотлянд Ярду зі злости показаться».

«Сподіваюся», — засміявся детектив, — «але вони не мають вашої залізної логіки і моїх книжок про економічну географію.»

І він витряс попільця із погаслої люльки.

(З німецької мови)

З Практичного Гластрування

ШТУЧНА ВАТРА

Взимку і на провесні не завжди є змога па-
лити ватру в терені. А проте, ніщо не заступить
тих чарівних хвилин при ватрі, коли то пластуни
так добре і вільно себе почувають. Що ж роби-
ти? А от що: збудувати свою власну ватру,
штучну, завжди готову до «підпалення». Ось
кілька способів, як це зробити.

СПОСІБ I. Із кусня дошки («клеєнки») ви-
ріж кружок діаметром 15 інчів. Дістань гніздеч-
ко на жарівку та прикрути його шрубками по-
середині (рис. 1) до дерев'яного кружка. Гніз-
дечко, найкраще з порцеляни, (110 або 220 вольт,
як у якій країні), сполучити електричним дро-
том з утичкою на кінці, а дріт дай такий зав-
довжки, щоб дістав від місця, де має ватра сто-
яти, до найближчого електричного контакту.
Вкрути 60-ватову білу жарівку і спробуй, чи
світить.

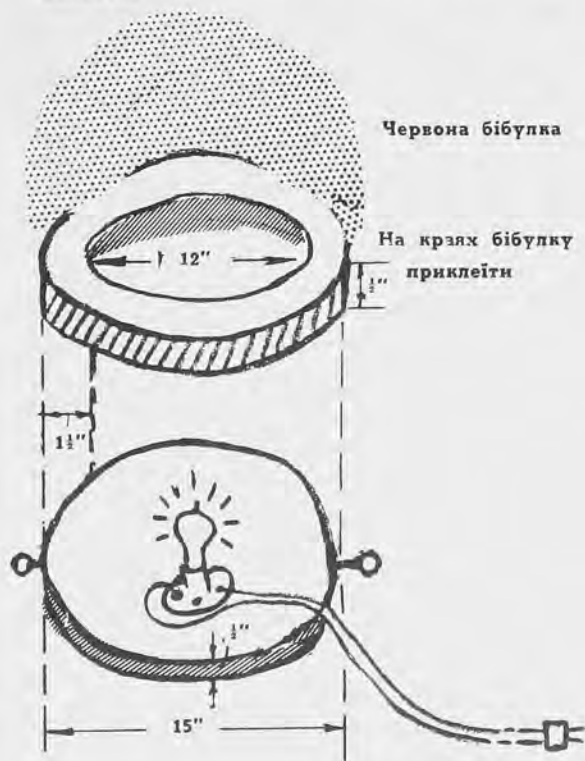

Рис. 1.

Із другого кусня дошки виріж «перстень»
зовнішнього діаметра 15 інчів та внутрішнього
діаметра 12 інчів. Роздобудь дві металеві шруб-
ки до дерева з колісцем на кінці та вкрути їх у
два протилежні кінці підставки (рис. 2), а та-
кож дістань дві металеві «защіпки», вкрути їх
у два протилежні кінці (боки) «перстень» і спро-
буй, чи можеш прикріпити «перстень» до під-
ставки, засуваючи кінці защіпок у вушка шру-
бок підставки.

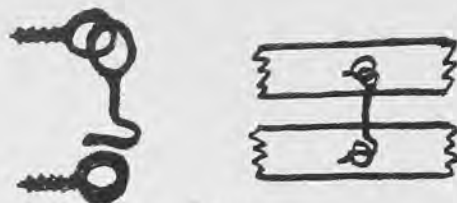

Рис. 2.

Дістань червоний напівпрозорий папір (бі-
булку) та зроби з нього копулу (або стіжок, як-
що папір штивний) над «перстнем», щільно об-
ліплюючи клеєм краї паперу з одної сторони
«перстень». Гляди, щоб копула була принаймен-
ше на 12 інчів висоти та в жодному місці не до-
торкала до жарівки, як накриєш нею підставку.
Чим більше нерегулярна поверхня копули, тим
кращий ефект ватри.

Із різних куснів дерева, деякі можуть бути
і надгорілі, збудуй тепер звичайну криничку, щоб
вона накрила твою підставку з копулою. Збудуй
її у формі стіжка (рис. 3), але мусиш міцно при-
клеїти всі патики й полінья, щоб вони міцно
трималися купи. Тепер накрій криничкою ко-
пулу, що причеплена защіпками до підставки
— і твоя ватра готова.

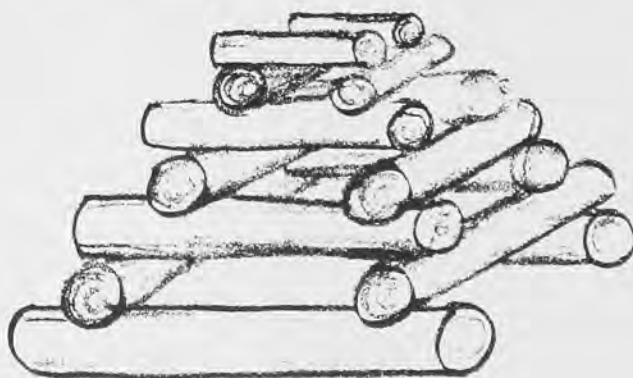
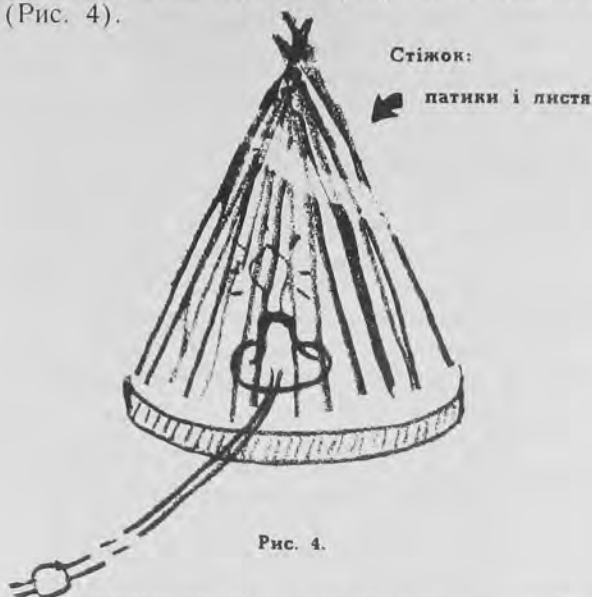

Рис. 3.

Коли треба змінити жарівку, піднеси кри-
ничку, розщепи підставку від копули, змни жа-
рівку, а потім знову все склади разом.

СПОСІБ II. Це на швидку руч будована
ватра — для цього треба обсадку, як при спо-
собі I з дротом і червоною жарівкою. Просто по-
став її на долівку, і біля неї збудуй з патики-
в стіжок та присип усяким листям і т. п. Дивись,
щоб жарівка була добре замаскована під пати-
ками і щоб ніщо до неї не доторкалось.

Цю ватру треба будувати за кожним разом, зате вона кожного разу виходить інакша (Рис. 4).

СПОСІБ III. Металеву бляшанку, приблизно 5 інчів діаметром і 7 інчів заввишки (стандартна бляшанка від 2-фунтової кави) прибиваємо до дерев'яної підставки, вивертівши наперед вдолі навкруги цілий ряд дірок (рис. 5). У бляшанку вмонтовуємо гніздечко на жарівку з діркою на випуск дроту з утичкою. Жарівку вживаємо червону. У накривці від бляшанки наперед пробиваємо по самій середині маленьку дірку, опісля витинаємо з неї частини, як на рис. ч. 5, щоб лишився тільки кружок із діркою.

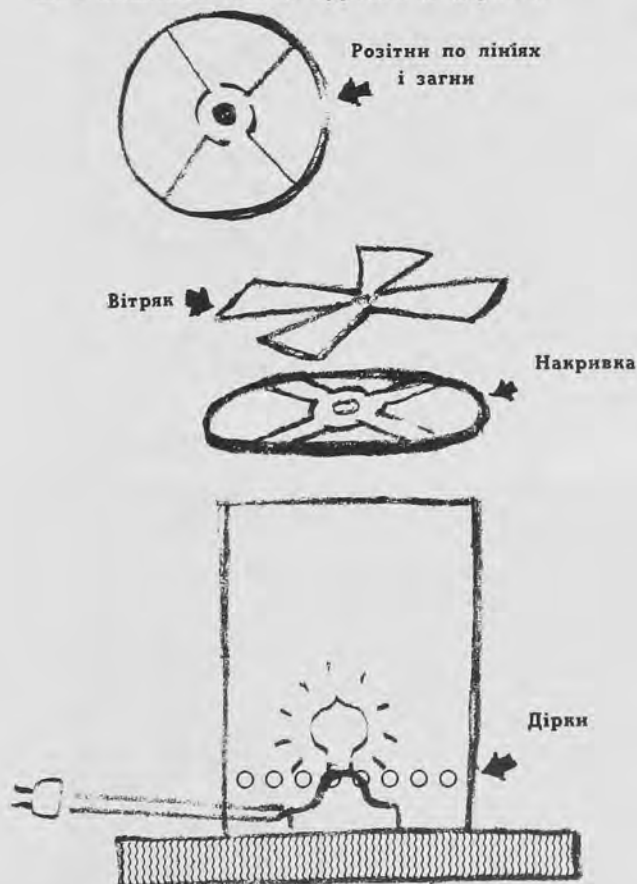

Рис. 5.

Із другої бляшанки такого ж розміру витинаємо дно, розтинаємо його, як показано на рис. 6, та згинаємо його по розтинах так, щоб вийшов вітрячок. У середині вітрячка пробиваємо маленьку дірку, пропихаємо крізь неї шпильку або малий цвяшок та накладаємо на накривку бляшанки. Місця стику гладко обпилюємо, щоб вітряк вільно крутився на накривці (можна капнути оливи).

Тепле повітря, оріте жарівкою, буде крутити вітрячок, витворюючи враження полум'я. Це все прикрашаємо криничкою або стіжком, як у попередніх способах.

СПОСІБ IV. Для найбільш заавансованих майстрів подаємо ідею, залишаючи спосіб виконання їм самим. Гніздечко із червоною жарівкою (може бути 100 або й 150 ватів) прикріплюємо до підставки, над ним уміщуємо електричний вітрячок так, щоб він дмухав угору. Над вітрячком приліплюємо міцно різної довжини стяжки червоного паперу або міцної бібулки. Вітрячок холодити жарівку й ворухить стяжками паперу, імітуючи полум'я. Вітрячок повинен крутитися тихо, а всі речі мусять бути міцно причеплені (приклеєні), щоб від вібрації не розсіпалися. Жарівка не повинна ні до чого доторкати, а прикрасити таку ватру можна стіжком або криничкою, або згідно з фантазією виконавця.

Матриця

Улаштування штучної ватри пригоже особливо тоді, коли пластуні виступають на сцені, або, не маючи змоги виїхати з міста, хочуть бодай таким способом уявити собі побут серед природи. Однак ми мусимо бути свідомі, що ніяким штучним способом нам не вдасться викликати такого настрою і переживань, які дає справжня ватра. До цього потрібно не тільки зображення вогню, але й запаху лісу, темряви і холоду ночі, подуву вітру, мерехтіння зірок на небі, бриніння комах, клубків диму, тріскоту палаючих полін, снопів іскор, що линуть угору і зникають у темряві ночі, словом, усього того, що нам може дати тільки побут серед справжньої природи.

Редакція

УСМІХНІСЯ!

ЩАСТЯ

- Кажу тобі, дурні завжди мають щастя.
- Що? Ти може виграв на лотерії?

НА МОРІ

- Чи такі великі кораблі часто тонуть?
- Ні, тільки раз.

СУЧАСНІ ДІТИ

— Забавмося у військо, — сказав братік до сестрички, — я буду головним генералом, а ти моєю секретаркою: сідай за машину і друкуй мої спогади.

(Гумор із юнацького журналу «Пролом»)

1. ГРА МОРГАНА

Доручити юнакам оглянути склепову чи іншу виставу та описати або намалювати, що їй де бачили.

2. ГОРИТЬ!

Всі учасники сидять, крім одного, який не має місця. Він ходить і оповідає якусь історію. У моменті, коли він скаже «горить», всі зриваються із своїх місць та змінюють їх. Хто не зірветься зі свого місця, або сяде на своє старе місце, тратить пункт. Той, хто залишиться без місця, веде дальшу гру.

3. МОЛОЧАР, ЛЕДАР ЧИ ЗЛОДІЙ?

Понумеровані гравці сидять «по-турецьки» насупроти один одного, як показано на рисунку:

Дружина А

Дружина Б

(6) X
(5) X
(4) X
(3) X
(2) X
(1) X

гравці

X (6)
X (5)
X (4)
X (3)
X (2)
X (1)

П — пляшка

О — коло

П — пляшка

О — коло

X провідник

Біля кожного ряду нарисоване крейдою на підлозі коло; біля кола кожного стоїть пляшка (або якийсь інший предмет: книжка тощо).

Провідник викликає якесь число — або молочаря, або ледаря, або злодія. (Наприклад: «Число 5 — молочар!»)

Гравці, в обох дружинах, які мають викликане число, мають швидко зірватися з місця і зробити таке:

— Якщо провідник викликав «ледаря», то треба побігти, піднести пляшку, оббігти з нею навкруги кола і покласти її на старе місце.

— Якщо викликано «злодія», то треба взяти пляшку у противної дружини та перенести її на місце біля свого кола.

— Якщо ж викликано «молочаря», то слід зірватися, ухопити пляшку, оббігти навкруги кола і поставити її біля кола у противної дружини.

Дружина, якої член швидше виконав доручення і перший повернувся до свого ряду і сів по-турецьки, дістає «плюс» — точку. Якщо хтось помилиться і зробить не те, що треба, або зірветься, коли його не викликано іти — дістає «мінус» точку. Дружина, яка назбирає найбільше «плюсів», а найменше «мінусів», виграє.

4. ПІЗНАЙ ДОТИКОМ

(або СЛІПИЙ ЛОВЕЦЬ)

До неї треба бодай 15 учасників. Учасники беруться за руки і творять коло навкруги одного пластуна, що має зав'язані очі.

На свисток, цей пластун біжить і намагається зловити котрогогонебудь пластуна в колі.

Коло може порушувати як цілість (розривати кола не вільно), достосовуючи свою позицію до місця, де знаходиться пластун із зав'язаними очима, щоб він не міг нікого зловити. Коли він когось зловить, коло затримується, а він дотиком рук, намагається розпізнати пластуна, якого спіймав. Дозволено йому двічі вгадувати ім'я. Коли не вгадає, далі ловить, а коли вгадає, вступає в коло, а його місце займає впізаний пластун.

Подала Орися Буцик

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБОК

В січневому числі "Юнака" друкарський чортик (який мабуть утік з-під опіки св. Миколая) погерцював собі по деяких сторінках журналу. Особливу псоту він зробив на ст. 15, де у наголовку замість "Українські індіяни" має бути "Українські індіани", на ст. 22, де в уступі ЗАГАДКИ (8-мий рядок здоліни), замість: "Будуть надані гарні нагороди за перші три місяці", має бути "за перші три місця", та на ст. 23, у статті ПРИВІТ ЮНАКА (рядок 22 згори) замість "Га-г-г! Правда, що смішна?" має бути "Га-га-га! Правда, що смішна?"

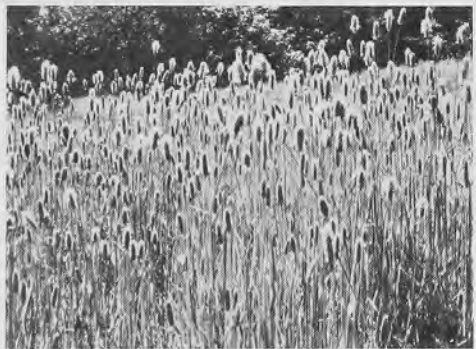
Редакція

ФОТО КОНТЕСТ

Ще один знімок юнака І. Рія, який одержав першу нагороду з ділянки природи — знімок має назву "ВАКАЦІЇ".

ПЕРШЕ МІСЦЕ з ділянки пластування одержав пластун-розвідувач Іван Бережницький з Філадельфії (США) за оцей знімок: "ПЛАСТУНИ ПОДИВЛЯЮТЬ ПАРТЕНОН" — з поїздки українських пластунів на скавтове джемборі в Греції, 1963-го року.

ПЕРШЕ МІСЦЕ з ділянки природи здобув юнак Ігор Рій з Бредфорд (Англія) оцим цікавим знімком: "СНІГ".

ВИСЛІДИ ФОТОКОНКУРСУ

Дорогі Читачі й Читачки!

Нижче подаємо висліди нашого ПЕРШОГО ФОТОКОНКУРСУ. А саме: з ділянки пластування перше місце здобув пластун-розвідувач Іван Бережницький з Філадельфії, Па., який прислав нам дуже цікаві знімки зі скавтського джемборі в Греції цього року. Як нагороду одержав він довгограйну платівку «Гаї шумлять», яку подарувала книгарня «Арка» в Торонті.

Перше місце з ділянки природознавства здобув своїми справді професійними знімками пластун учасник з далекої Англії — Ігор Рій. Його знімки показують справжнє мистецьке відчуття природи, навіть у зовсім звичайних сценах. За це одержує він таку нагороду: два томи історичної повісті Ю. Радзикевича п. н. «Полковник Нечай», яку подарувало видавництво «Новий Шлях» у Вінніпегу.

В цьому числі журналу містимо знімки, які здобули перші місця, а також два зразки інших надісланих фотознімків. В наступному числі подамо ще кілька знімків, які прислано нам під час нашого фотоконкурсу.

Ще один цікавий знімок, зроблений під час поїздки в Грецію на джемборі пл. розв. І. Бережницького — "ГРЕЦЬКИЙ ЧЕРНЕЦЬ".

СТРАШНА, КОРОТКА АЛЕ ПРАВДИВА ІСТОРІЯ

Це було на минулорічному таборі на «Вовчий тропі». Була глуха, темна і досить моторошна ніч. Табір давно вже заснув. У шатрі коменданта теж була так звана нічна тиша, яку тільки порушував легким храпом сам друг коменданта, набігавшись за цілісінький день по саме годі. Храп, як ми вже згадали, був досить легкий, від якого цельта шатра досить романтично

підносилась. Мені, до речі, вперше припало бути учасником такого табору, але не подумайте, що я з новаків, і я мав привілей спати разом з другим комендантом, у характері напів гостя, напів учасника, а тому я, намагаючись наслідувати друга коменданта, силкувався заснути і навіть хропіти. Чи це мені вдавалось, я не знаю, бо не було, либонь, випадку, щоб хтось зі сплячих чув, як сам хропе і на яку, як то кажуть, ноту.

А тому, щоб ви не забули, що ніч була глуха, темна і чомусь страшнувата, я вам ще раз про це нагадаю. Отож я заснув під ритм вітру, храпу друга коменданта і мрій про вранішній сніданок (Вибачте, за згадку за це, бо на повітрі так чомусь хочеться увесь час коли не обідати, то бодай снідати, але це не моя вина).

Отож спимо. Раптом... Чиясь рука легко почала мацати мене за обличчя. Потім я почув, як ота сама рука сягнула мені до горла... Потім знову до очей... Я, треба вам сказати, не з боягузів, але... хочу крикнути «мамо» і не можу. Хочу гукнути «тату» і так само — ні. Гукнути на друга коменданта... та де там. Він так розійшовся в храпі, що коли б я навіть заревів, мене ніхто не почув би. Відкрив я очі і бачу... наді мною схилилась фігура. Хоч як було темно і страшно, я цю фігуру побачив. Звичайно, через отой страх. Але фігура мене не ріже й не душить, лише тоненьким голоском пищить:

— Друже, там у лісі світяться чийсь страшні очі...

— Нехай світяться! Напевно посвітять і перестануть, — відповідаю і чую, як мої ноги, руки, а, головно, серце починають знову відживати.

— Друже, кажу я вам, там очі... Може б ви вийшли поглянути. Я будив друга коменданта, але він, здається, спить.

— А ти ж чого не спиш, а на очі чужі задивляєшся?

— Та я маю стійку. Оце вперше... Маєте ліхтарку?

Озброївся я ліхтаркою, встав і бадьорим голосом кажу:

— Ходімо подивимось на ті очі. Виходь!

Але стійковий був не з тих, що першим перед командою виходять. Він чемно вступився. Я знову пропоную йому виходити першому (усяко може бути, не дай Боже... я встигну драпнути...). Але він обережно став за моєю спиною і, хоч не хоч, я мусів піти. Вийшли. Темно. Страшно. І взагалі досить неприємно, ураховуючи майбутню зустріч з отими «очима». Посуваємось у напрямі південного сходу. Увесь час ніби ненавмисно опиняюся за спиною стійкового, але й він так само намагається залазити за мою спину.

— Бачите?.. — прошепотів стійковий. — Он там...

Я нічого не бачив. Але коли він сказав «он там», у мене відразу закам'яніли ноги. Стійковий у цю хвилину вчепився за мою руку, від чого я мало не вмер з переляку.

— Де... Де? — кажу повним і відважним голосом. — Де... де?

— Просто перед нами... Он бликають... Очі...

— Ти, друже, не бійся! Це все вигадки. Там нічого не... не... ма. — А сам дивлюсь у бік шатра. В цю хвилину перестав хропти друг комендант і настала трагічна тиша.

— От і кінець, пропав, — подумав. — Навіть комендант замовк. Хропни, друже, хоч разок, не так страшно було б. А то...

Тут раптом у лісі хтось тоскно крикнув. Заскрипіло найближче дерево. Зашелестіло листя, хоч вітру ніякого не було. І знову смертельна тиша.

— Хо...хо...дімо подивимось ближче. Я... чи

ти певний, що це за очі? Може то якийсь птах в окулярах?

— Ні, друже, це очі. Дивіться — просто глянули на нас...

Дійсно, пара очей дивилась на нас.

— Згинь, пропади! — гукаю, але свого власного голосу не чую.

В цю хвилину очі зникли. Потім знову зиркнули на нас і, здається, навіть підморгнули. Ото нападсть. Але нічого не поробиш. Треба підсунутись ближче. Але чомусь мої ноги замість наперед — самі посунулись назад. Стійковий так само за мною. Справа починає набирати досить фантастичного забарвлення. І тут я вирішив.

— Бути чи не бути... однаково пропав. — Це я сказав сам собі. І пішов на очі.

За цю хвилину я згадав своє дитинство, свою молодість і вже хотів перейти спогадом до старшого, поважного віку, в якому я перебуваю помилково й досі, як я опинився віч-на-віч із страшними й великими очима... Я набрався сміливості і вдарив світлом у страшні потворні очі... Потвора зойкнула і... бачимо — напроти мене, сяючи своїми мідними боками, стояло відро, в якому приносять нам на вечерю чай...

Коли ми весело повертались із стійковим до шатра, я його запитав:

— Чи ти довго вже на стійці?

— Ой, довго, друже, дуже довго. Я стою від другої до четвертої...

Я подивився на годинника. Було точно п'ять хвилин по другій. І що ви на це скажете? Чи це не страшна, коротка, але правдива історія?

Вовакул

Від адміністрації

МАЄМО 1005 ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Одним з найбільших здобутків нашої спільної праці в справі розбудови "Юнака" — це здобуття 1005 передплатників. Від 1 грудня 1963 р. до 15 січня 1964 р. прибули нові передплатники з таких осередків: Клівленд — 13, Ньюарк — 8, Філадельфія — 7, Нью-Брансвік — 6, Нью-Йорк — 5, Пассейк — 4, Денвер, Детройт, Джерзі Ситі і Трентон по 2, Амстердам, Джеймсвіл, Перт Ембой, Рочестер і Чикаго по 1, разом із США — 56. Торонто — 28, Вінніпег — 22, Монтреал — 12, Едмонтон — 8, Оттава — 1, разом із Канади — 71. Крім того зголосилося 7 передплатників із Вел. Британії і один з Аргентини. Отже разом прибуло 135 нових передплатників.

Чолові місця щодо кількості передплатників займають з-поміж 38 пласт. осередків США і Канади: Торонто — 167, Клівленд — 76, Вінніпег — 62, — Ньюарк — 58, Гамільтон — 55, Монтреал — 52.

Стан передплат в дні 15 січня 1964 р.: США — 588, Канада — 396, Австралія — 13, Вел. Британія — 7, Аргентина — 1, разом 1005. Це не багато й це ще нас не задо-

воляє. Але скромну ціль, яку ми були собі визначили на перший рік праці, ми спільно досягнули.

На 1964 р. проголошуємо таке гасло нашої спільної праці в справі дальшої розбудови нашого "Юнака":

● 1000 нових передплатників з-поміж тих наших пластових друзів і подруг, що досі ще не передплачують "Юнака",

● 500 нових передплатників з-поміж наших друзів і подруг, що вправді не належать до Пласту, але яких напевно можна зацікавити "Юнаком", і які, запізнавшись з ним, радо приступлять до нашого великого вже гурта — передплатників і читачів "Юнака".

Друзі й Подруги! "Юнак" — це наш спільний журнал. Зробім усе потрібне, щоб у 1964 р. здобути для "Юнака" 1500 нових передплатників! Хай кожний і кожна з нас приєднає принаймні одного передплатника!

Скоб!

Ваш адміністратор

ТАЄМНЕ ПИСЬМО НА ПУХКОМУ СНІГУ

Пробиваючись із трудом серед зимової сніговії, хапаючи в легені повітря із сніговими сніжинками, я немало здивувався, коли почув ніжний пташиний спів серед сумерку дикого лісу. Я продерся через вітряну запору, підніс гіллячку смеречини і побачив малого горобця, що сидів на гіллячці. Білий сніг на смерековому частинні й шишках творив довкруги нього химерне склепіння якої казкової печери-каплички, а він, напушений немов пуховий бальоник, задоволено цвірінкав.

Я безгучно пустив нагнуту гіллячку і зрозумів, чому горобець так безжурно співає, не зважаючи на вітер і сніговію.

Звичайно люди, відгортаючи мозольно лопатами сніг з-перед своєї хати, не думають про те, що у світі пташин, звірів і рослин сніг не є завадою і турботою, а навпаки, він часто потрібний їм до життя, як дощ чи соняшне світло. Він творить для них теплу захорону-домівку, а також деяким з них служить за корисне підніжжя, по якому немов по драбинці вони можуть ступати вгору.

Про цей останній ужиток снігу мені стало ясно, коли я загостив до домику свого приятеля у північній частині провінції Онтаріо, в Канаді. Оподалік цього ловецького дімка жило багато білих, північної породи, зайців із широкими пухнатими лапками, на яких їм було легко утримуватись на поверхні снігу. Вони, шукаючи взимку поживи, з'їли все, що було для них їстівне. Обгризли кожну гіллячку, яку могли досягнути у невеликому гімку. Я завважив, що, відійти, тепер доведеться їй гинути. Мій приятель поглянув на темну снігову хмару, що насувалась із заходу, та відповів, що до ранку зайці знов достатньо поснідають. «Із цієї хмари впаде знов одна стопа снігу. Це буде черговий щабель снігової драбини, по якому вони дістануться до свіжих гіллячок та стовбурів».

Часом буває, що дичина не чекає, поки впаде свіжий сніг. Одного разу я спостерігав дику курку, як вона зривала сухі ягідки винограду. Коли зірвала вже всі, які могла досягнути, підскочила вгору до однієї, що висіла високо, але не змогла її зірвати. Тоді з досади, а може й свідомо почала гребти лапками сніг. Нагорнувши копичку снігу, вилізла на неї і таки ягідку зірвала.

Птах і звірів наділила природа зручними засобами, щоб могли утримуватись на поверхні снігу. Деякі породи диких курей мають маленькі рогові щитики або пальцеподібні згрубіння. Інші

мають ноги і пальці оброслі пір'ям. Канадський рись (порода дикого kota) має надмірно широкі лапи, двічі ширші від свого свояка, що живе на полудневій частині континенту. Інші тварини, що не можуть так легко утриматись на поверхні снігу, користають з його іншої прикмети: як відомо, сніг є поганим провідником тепла. Миші, деякі породи птах, їжаки лізуть успід, під сніг, де його дрібні кристалики зберігають теплоту їхнього тіла немов верства тепловідпорної матерії.

Фазани і куріпки, часто тріпаючи крилами, прокопують собі в снігу нору, у якій ховаються перед холодом. Дикі кури влітають з розгону у сніжні заспи, пробиваючи головою нору на нічліг. Та іноді вночі твориться ледяна шкорупа поверх снігу. Тоді буває, що птахи замерзають. Якщо через день-два ледяна шкорупа не розтане — не побачити їм уже світу Божого.

Сніг є одним із найкращих захистів від морозу для рослин. Одного року ми всі дивувались, чому кущі у парку мали цвіт тільки до висоти двох стіп. Пізніше вияснилось: до цієї висоти лежав узимку сніг. Він захистив пуп'янки, що рясно зацвітували на весні. Горішні поморозив ледяний подув вітру.

Деякі тварини мусять давати собі раду зі снігом на свій лад. Олені, лосі та інші тяжкі звірі протоптують собі стежки, так як люди роблять це лопатами, щоб ходити ними по поживу. Для них глибокий сніг може творити небезпеку: вовки залюбки полюють тоді, коли є глибокий сніг, по якому їм легко дається бігати, але який проломлюється під тягарем важкої тварини. Тоді, загнавши її у глибокий сніг, їм легко її вполювати.

Дуже цікавим ужиткуванням снігу є випадки, коли тварини творять собі у ньому цілі садиби-міста. Під снігом і в снігу є безліч «кімнат», тунелів, доріг — проверчених, протоптаних різними дрібними звірками. Перекрій довготривалої снігової кучугури виглядав би неначе кусень перерізаного швейцарського сиру. Для кожної тварини, що звичайно живе під землею, узимку є особливо пригожа пора. Тоді можна прокопувати доріжки й тунелі легко, мордочкою чи гарячим віддыхом у далеко м'якшому, а так само теплозахисному матеріалі.

На скелястих збіччях північно-західних гір гірські зайці (з короткими вушками і безхвості) живуть узимку весь час під грубими верствами снігу. Вони улаштовують собі там просторі печери, коридори, а навіть «стодоли» зі смачним сіном, яке вони збирають, сушать та зберігають на зиму упродовж коротких місяців літа.

Кроти, з носами подібними до променистих зірок, особливо зручні і швидкі у мандрівці по під снігом.

У ясний, погідний зимовий день, коли повітря чисте і спокійне, я милуюсь поверхнею снігової пелени. На ній, немов на білому папері, можна читати — писані слідами пташиних ніг, кігтями звірів, копитами і всякими іншими слі-

• ФАЗАН •

Сліди в глибокому снігу

дами, незвичайно цікаві, деколи й трагічні історії (події) із звіринного життя.

Одну з таких подій, історію загиблого фазана, я відчитав на снігу недалеко загороди однієї ферми: раннім ранком ішов він собі повз дерев'яну загороду, шукаючи поживи. Він зривав ягідки, з'ївши зернята, розкидав лушпинки і йшов далі. Потім «щось» налякало його. Його сліди були далекі один від одного, він утікав. Це «щось», що його налякало, відай, зникло, бо він пішов собі повільною ходою. Але далі я спостеріг, що фазанові загрожувала небезпека: за його слідами з'явилися круглі ямки ніг, у рівній лінії, одна за одною — це сліди лиса. Я спішив, щоб відчитати сумний кінець. Але, на диво, сліди лиса круто повернулись убік, лис залишив свою жертву. Фазана сліди бігли далі вперед. Та недалеко він зайшов: побіч паркану відчитав я несподівано увесь кінець трагічної події. Сліди упадку, боротьби, відтиски другої пари пташиних ніг, розгублене пір'я, а навіть сліди крові свідчили, що фазанові урвалася нитка життя. Його убито — він зник. Більше не було ніяких слідів: ні його, ні напасника. Коли я приглянувся ближче до слідів волохатих ніг та інших особливих знаків крил другої птахи, я пізнав по них велику «рогату» лісову сову. Це вона була тим напасником, що вполювала фазана і понесла його із собою.

Багато різних подій можна вичитати по слідах на білому снігу. Цікаве й повчальне пластування — спостерігати життя природи. Треба тільки вміти «читати сліди» і «передбачати наслідки з причин», як це сказав наш Дрот.

(За англомовним журналом)

• ЛИС • Сліди в пухкому снігу

ЧИ ЗНДЄШ ЩО:

Щоб усунути лід із замерзлої шиби в автомашині добре мати при собі голівку цибулі. Як прийде морозний ранок, потри розрізаною цибулею замерзлу шибу. Лід коли його добре потерти цибулею, розмерзне. Здорова цибуля має у собі мінеральні солі, що розтоплюють лід. Варто попробувати!

Біохеміки «Вестерн Юніверситі» відкрили, що мурашки мають у своїй тілі секретний плин, який заховують їх перед замерзанням у холодний зимовий час.

І — на диво — цей плин зовсім подібний до основних хемічних речовин, яких уживають для виробу хемікалій для забезпечення води в автомобілевому холодильнику перед морозами. Люди відкривають те, що природа перед давніми віками дала дрібним комахам, з Божої волі і Премудрости.

ГІДНЕ НАСЛІДУВАННЯ «ДОБРЕ ДІЛО»

Адміністрація "Юнака" одержала такого листа:

До
Адміністрації "Юнака"
в Торонті

Торонто,
27. 12. 1963 р.

Доцінюючи важливе виховне значення для нашого юнацтва журналу "Юнак", пересилаємо Вам 75.00 дол. як пожертву на його пресфонд. Одночасно закликаємо всі інші осередки праці пластових сеньйорів у Канаді, США і Австралії жертвувати на пресфонд "Юнака" щоб у той спосіб причинитися до його дальшої появи й розбудови.

СКОБІ

За Старшину ОП УПС:

пл. сен. О. Сагайдаківський
голова

пл. сен. М. Павлишин
писар

Наш Пластун - Основник Дрот, який проживає тепер у Відні, в Австрії, на писав до редакції нашого журналу дружнього листа, якого змістом (у виїнтках) дозволяємо собі поділитись з нашими читачами і читачками.

Шановні і Любі Друзі!

З причини дуже важких перепон скупо в мене з часом на переписку, але не можу залишити невиявленим моє шире захоплення Вашим журналом «ЮНАК»... Переглядаю і читаю кожне число від дошки до дошки та радію виявами справжнього пластового духа цього Вашого журналу... Змістом і формою приносить цей «ЮНАК» нашому Пластові правдиву честь і, по-моєму, являється просто зразком для молодечої преси.

Розуміючи вагу власне такого журналу, повинні без виїнтку всі члени Пласту, не зважаючи на вік, утримати обов'язковою, постійною передплатою Ваше видавництво на відповідній, а вже досягнутій висоті.

Дуже широ бажаю Вашому, як бачу, добірному пластовому складові редакції і адміністрації, як теж усім співпрацівникам якнайкращих успіхів у цій багатоцінній праці для виховання української молоді в дусі пластової ідеї.

СКОБ!

Ваш Дрот

Щиро дякуючи за ці, може ще не вповні заслужені, слова признання, запевняємо нашого Дорогого Дрота, що вони будуть нам заохотою для дальшої наполегливої праці, щоб його довір'я до нас вповні виправдати.

Редакція

Здобувасмо "Марсі"...

ХРОНІКА

ІЗ СОНЦЕМ І ДОЩЕМ!

Кожна прогулянка починається від'їздом, тож і наша мусіла так початись. Виїхало нас із Торонта небагато: 12 дівчат. Всі мали напхані наплечники і повні однострої на мандрівку, всі були повні запалу й охоти, готові на пригоди і тарапати... Тож пригоди нас не минали, на кордоні нас так довго задержали, що не встигли "зловити" автобуса і треба було їхати "на палець". Але це нам якось таки вдалося, і ми щасливо приїхали на місце, де починалась наша мандрівка. Там долучились до нас ще три пластунки з Америки, мандрівка почалась.

Першого дня падав майже безупинно дощ так, що ми навіть не пробували складати наших дощевиків, лише поспішали вперед, виглядаючи, як верблюда. Не одній з нас довелося сісти чи впасти в болото, замочити свої черевики і скарпетки, але на це ми не зважали. Бо чейже по якомусь часі навіть скарпетки повисихали, тож не було чим журитися.

Ще один останній погляд

Надвечір першого дня ми — мокрі, голодні, перетомлені — зайшли до маленької колиби в середині лісу. Коли, по смачній вечері, ми вже в сьомій годині полягали в "мішки" спати, то знали, що цього дня не забудемо... Як ми спали, не знаємо: колиба була на 9 осіб, а нас було 15...

Лише перший і останній день табору був дощовий. Інші дні всі були погідні, соняшні — але кожний відмінний один від одного. Було часом так тепло, що могли навіть купатися в гірському озері. Природа була прекрасна і ми не раз зупиняли нашу подругу провідницю, щоб досхочу надивитись на ті чудові краєвиди.

Кого не захоплювала природа, напевно, пригадує собі самі пригоди мандрівки, а мали ми пригод багато.

Наприклад — одного вечора приходимо до колиби, де мали ночувати, а колиба зайнята. Треба було йти до наступної колиби, потемніло, треба було світити лампками дорогу. Дорога була важка, довгі корені не раз "підставляли нам ноги", не раз довелося і "сісти" в болото. Та пізніше згадували ми ту таємничу дорогу вночі, як щось цікаве і незвичайне. Дехто казав, що навіть удень не відважився б пройти дорогу, яку ми пройшли вночі. Було багато інших пригод...

Усмішка вдоволення, "Марсі" здобуто

Коли тепер згадую цю мандрівку, здобування найвищої гори "Марсі", всі пригоди, то часто пригадуються мені й товаришки, з якими пережила ті дні, думаю, що краще їх пізнала за час цієї мандрівки, як могла б пізнати за рік у місті. Багато дечого навчилися ми, цієї мандрівки напевно ніколи не забудемо!

пл. розв. Ліда Сиротинська
гурток "Досвітні Вогні", Торонто

ПЛАСТОВЕ ТАБОРУВАННЯ, СТРИЧА І МАНДРІВКА В ГОРИ

"У радісну пору у зустрічі день..."

У дні від 30-го червня до 2-го липня відбулася друга зустріч пластунів Західної Канади. До Едмонтону прибуло юнацтво із Саскатуну й Вінніпегу та гості від юнацтва МУН-у зі Ст. Пол, Міннесота. Трьохденна зустріч відбулася в пластовій оселі Сіба Біч.

В неділю 30-го червня після польового Богослуження відбулося урочисте відкриття зустрічі. Після піднесення прапорів представники громадських організацій і пластової старшини в своїх виступах склали свої привітання й найкращі побажання. Офіційне відкриття закінчилося дефілядою.

Протягом зустрічі відбулися: спортивні змагання, переможцем яких була станиця Вінніпегу; змагання за назву найкращого гуртка Західної Канади, яку здобули — старший гурток "Орел" з Вінніпегу і молодший гурток "Калина" з Едмонтону, та практичні покази вмілостей — першої допомоги, сигналізації, співу і піонерства.

По зустрічі відбувся однотижневий табір під гаслом — "Плекаймо рідну мову". В цьому тижні припало свято Івана Купала, яке юначки відзначили — плетінням вінків, хороводами, пусканням вінків із запаленими свічками на воду та розшуками опівночі цвіту папороті. Цим відтворили старовинні українські купальські звичаї, що лишили в пам'яті учасників приємні, незабутні спогади.

"У мандри, у мандри ходім, юні друзі..."

По таборі все юнацтво виїхало в гори Джеспер, над Корел Крік, де розташувалось в шатрах. Кожний гур-

Табір західних станиць Канади в скелястих горах Альберти. Знімок пл. уч. М. Кухаришин, Едмонтон.

ток мусів куховарити самостійно, а водопостачання відбувалося з гірського потоку. Розваговою атракцією було — сусідство ведмеда, що блукав поблизу. Під проводом альпіністів, адв. Ярослава Росляка і д-ра Любослава Байрака, пластуни здобули 2 шпилі: Морро — 5.504 стіп, і Еспленейд — 7.521 стіп. Молодше юнацтво мандрувало в околицях і часто поверталося до табору з пригорщами снігу з гір.

У четвер 11-го липня вся молодь заїхала до гарячих купелів в Міст, щоб там змити порохи мандрівок, а звідтіля повернулася до Едмонтону, де на всіх чекала вечера, улаштована Панями Пластпратіу.

В цілому — від зустрічі, з таборуванням та мандрівкою у горах в усіх учасників лишився приємний спогад про спільне перебування на лоні чудової природи, яка дала всім нагоду завітатися з юнацтвом інших станиць.

Леся Поліянівна,
гурток "Чайка", Едмонтон

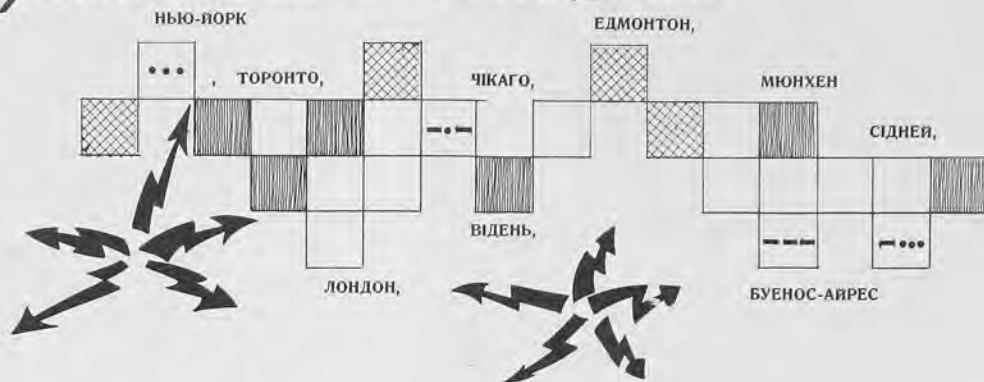
НЕОБМЕЖЕНІ МОЖЛИВОСТІ ЦІКАВОГО ПЛАСТУВАННЯ

Ми можемо розмовляти на тисячі миль із друзями-пластунами та радіоаматорами на цілому світі, як із сусідом за стіною!!! Ми можемо мати приватні радіовисильні близького і далекого засягу. Кошти однієї станції від \$6.50.

Гей, юнаки! Це не жарти!

Як це зробити — читайте в «Кутку Радіотехніки»!

Галло-галло! Тут говорить Радіо Юнаків

КУТОК РАДІОТЕХНІКИ

В одного із наших співробітників зродилася думка zorganizувати ланку пластових радіоапаратів, до якої могли б належати пластуни з усіх частин світу. Це дало б нам змогу:

- а) вишколювати себе у радіотехніці,
- б) бути в дружньому зв'язку як для розваги, так і для потреб Пласту,
- в) дало б аматорам змогу скласти пластовий іспит умілості з радіотехніки,
- г) мати фах, який міг би дати, в разі потреби, навіть добрий заробіток,
- г) така ланка пластових радіоаматорів дала б почин до інших технічно-спеціальних ланок.

Оцим звертаємося із закликом до всіх пластунів, які цією ділянкою цікавляться, познайомитися з теорією і практикою аматорських радіонадавачих станцій і старатися про дозвіл влади на користування ними.

Для інформації подаємо до відома таке:

1) Хто може одержати дозвіл на аматорську радіовисильню?

а) Кожний громадянин в Канаді й США, що має закінчення 18 років життя і складе іспит із надавання інтернаціональним кодом Морзе, посплугуючись телеграфним ключем із швидкістю **10 слів на хвилину** (в Канаді), **5 слів на хвилину** в США.

б) Заплатить оплату за дозвіл у висоті 50 центів на рік,

в) Складе заяву, що секретні вісті, які дійшли б до його відома, не буде передавати некомпетентним особам.

2) Хто видає дозвіл?

Дозвіл видає, в кожному більшому місті: Department of Transport Telecommunication Division

3) Які права має оператор?

а) У першому році після одержання дозволу (license) надавати і відбирати депеші телеграфним ключем, інтернаціональним кодом, англійською мовою до віддалі 1500 миль, а голосом (телефоном) до 50 миль.

б) У другому році ключем до 4000 миль, голосом до 500 миль.

в) У третьому році до необмеженої віддалі, а також творити свої клуби і одержати спеціальну хвилю і т. п.

4) Які кошти інсталяції?

а) Уживані надавачо-відборчі апарати рекламує фірма Arrow Sales Inc., 2441 S. Michigan Ave., Chicago, Ill. U.S.A., в ціні \$6.50. До цього треба дочислити оплату мита (duty) та батареї.

о) WALKIE-TALKIE: одна пара коштує біля \$100.00, але самому можна зробити зі складових частин коштом приблизно \$10.00. Добра річ мати на мандрівці або в таборі.

5) Література:

а) Learning The Radiotelegraph Code — видання: American Radio Relay League \$0.60

б) Radio-Television News

в) Popular Science

г) Radio-TV Experimenter.

Друзі! Таких радіоаматорів є сотні у кожному більшому місті. Один якийсь наївний з Торонта говорить навіть з «аматором»... у Москві. Чому ж не скористати нам із можливостей, які дають нам країни нашого поселення, зблизитися безпосередньо до наших друзів, розсіяних по світі та мати цікаве зайняття для цілого гуртка. Тому, що до видання дозволу на радіовисильню вимагають закінчення 18 років життя, на провідника треба запросити одного із друзів упорядників або якунебудь особу, яка погодилась би скласти іспит і з вами співпрацювати.

Юнаки! Хто бажав би належати до такої радіо-аматорської ланки, нехай напише до нашої редакції. Також прохаємо всіх, що вже таку радіовисильню мають, подати свою адресу, щоб ми могли їх скомунікувати поміж собою. Початківцям ми подамо адресу інструктора, який буде цією ділянкою займатися і в потребі служитиме дальшими інформаціями та вказівками.

Тож нехай не буде ні однієї станиці без радіовисильної станції! Тож дружньо до діла, бо воно цікаве і корисне!

Що читати

Нижче подаємо дещо про дві цікаві українські книжки, які нещодавно появились друком. Чи хотіли б Ви, дорогі Читачі й Читачки, читати такі рецензії в кожному числі?

(Ці рецензії написані членами юнацтва)

ЖИТТЯ ІНШОЇ ЛЮДИНИ

Юрій Тис

Марко любив Катерину, та переконавшись у безнадійності своїх почувань, по козацьким бою, в розпучі помчав на коні в ліс. Аж надвечір його утомлений кінь пристав на малій галявині.

І почався прелюд до Маркових страждань. З маленької хатинки на галявині вийшла стара-старезна жінка і звернулася до нього словами привітання. Але він у поденервованні відповів їй нечемно і гостро. І в ту мить закрутився йому світ і немов через п'ятьм він почув слова "Будь навіки за це молодим!"

Маркові здавалось, що це був лише фантастичний сон, але сталося інакше.

Козак Марко дожив часів Тараса Шевченка, а потім і — стрілецьких часів. І десь у тих часах йому подобалась Ірина, правнучка Катерини. Та доля знову насміялася з Марка. Він став стрільцем і мусів розлучитись з Іриною.

Марка мучила думка — "Чи побачу я ще колись її?" Та не догадався Марко, в яких обставинах доведеться йому її зустрінути.

ЖАІРА

Ольга Мак

Надворі сидить мала гарно убрана індіанка. В її очах ясніє радість, бо вона бавиться блискучими кораллами. Надходить донна Ізабелла і по-материнськи її обіймає.

Мала індіанка — це Жаїра, донька невільників, яка росте в багатому еспанському домі, весела і щедра, як власна дитина донни Ізабелли. Та надходить страшна хвилина, коли Жаїра довідується, що вона є невілицею сестринки тієї ж донни Ізабелли.

І тоді починається трагедія Жаїри, яка, на жаль, не тільки є рабинею фізичною, але й духовою.

Одного дня приїздить у гості дон Себастьян, який в ній закохується. Але не судилося їм бути щасливими, бо її пані не хоче її звільнити.

Жаїра втікає з батьками в праліси до свого племені. Там в ній закохується сильний та шляхетний вождь племені. Але Жаїра не змінилася. Вона вважає, що вождь племені для неї невідповідний і що краще ніж воля вигідне життя в рабстві.

Але в той час приходить до племені Тінь, також індіанка, яка є справді гідна любови вождя.

Жаїра мріє про поворот до спокійного життя серед білих, про "лицаря", який "визволив би її від її земляків-індіан". І коли доходить до війни між еспанцями та індіанами, вона покидає індіан для свого "Лицаря". Та зрада рідного племені не дала щастя Жаїрі, тільки трагічний загиб її та цілого племені.

ЗАКЛИК МОЛОДИХ ДО МОЛОДИХ

Ми українські учні гай-скули "Humberside Collegiate Institute" у Торонті мусимо часто в школі боронити правду про Україну, яку наші вороги перекурили для своєї користі, а наші вчителі безкритично за ними повторять. Тому, що наша аргументація не завжди переконує наших учителів, ми зібрали між собою по одному доларові і передплатили Енциклопедію Українознавства в англійській мові, а по одержанні подаруємо її до нашої шкільної бібліотеки, щоб у разі потреби мати її під рукою.

Також ті наші товариші, які слабо володіють українською мовою, будуть мати можливість черпати з неї знання про край походження їх батьків.

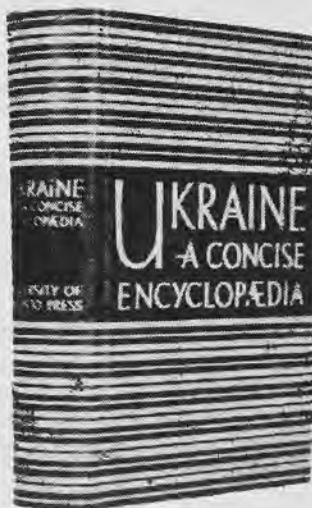
Збірку між собою продовжуємо, щоб закупити для бібліотеки й інші англійські українські книжки.

Закликаємо всіх українців, учнів гай-скулів в Америці й в Канаді, щоб у тих школах, де є більше скупчення українців — зробили те саме, що й ми.

Степан Генік-Березовський

Юрій Мішена

Андрій Генік-Березовський

Передрукуючи цей заклик, що появилася на сторінках преси в Торонті, додаємо від себе, що всі три підписані це пластуни юнаки, члени пл. куренів ім. Т. Чупринки і ім. С. Петлюри торонтоного коша.

Славно, хлопці! Бажаємо Вам якнайкращих успіхів у сповнюванні першого пластового обов'язку і віримо, що Ваш шляхотний вчинок послужить прикладом для інших юнаків і юначок, що мають подібну проблему по всіх країнах широкого світу.

Редакція

Друзі і Подруги!

Чим більше буде передплатників, тим кращим буде наш журнал «Юнак». Тому хай кожний чи кожна з Вас: 1) подбає, щоб всі члени Вашого гуртка стали передплатниками «Юнака», 2) приєднає для «Юнака» принаймні одного нового передплатника з-поміж тих Ваших друзів чи подруг, що не належать до Пласту.

ПЕРЕГОНИ ЗАГАДОК — ДРУГИЙ БІГ

Дорогі Читачі!

Продовжуємо сьогодні наші «Загадкові Перегони». Присилайте свої розгадки, — читачі, які назбирають найбільше пунктів, одержать гарні нагороди!

Щоб Ваші розгадки до цього числа були почислені, Ви мусите післати їх до РЕДАКЦІЇ не пізніше, як 15-го березня цього року. Розгадки до загадок із цього числа будуть поміщені в Юнаку за місяць квітень.

Кожна загадка має точки, які Ви одержуєте за правильну розв'язку.

Розгадки із 5-ох чисел будуть почислені разом — хто збере найбільше число точок, той одержить гарну нагороду. Будуть нагороди за перше, друге і третє місце.

1. РЕБУС:

За розгадання одержите
20 точок.

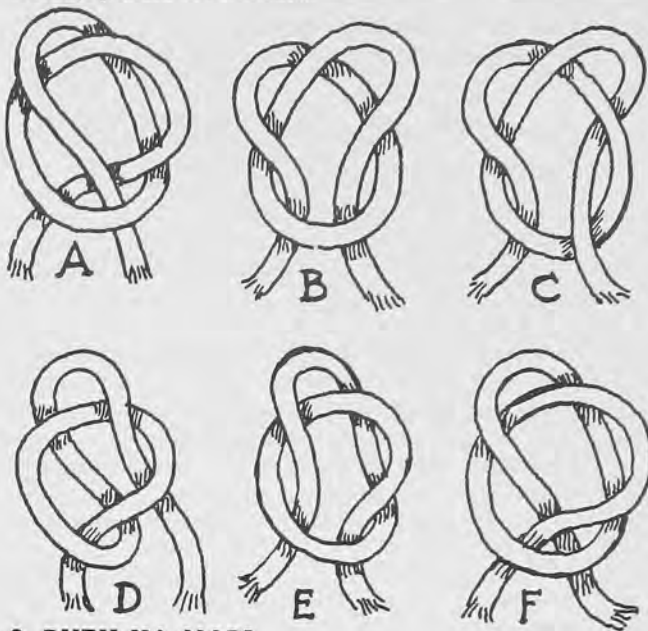
(Подав гурток
«Незабудьки», 28 кур.
ім. Кн. Ольги з
Клівленду)

2. ВУЗЛИ, ЧИ НЕ ВУЗЛИ?

Не все, що виглядає як вузол, є справді вузлом. Деякі з цих «гудзів», що показані нижче, не є справді вузлами — якщо їх потягнути за кінці, то нічого не залишиться, лише простий шнурок! Котрі з них справді вузли, а котрі ні?

За кожну правильну розгадку (так або ні) 5 точок, разом 30 точок.

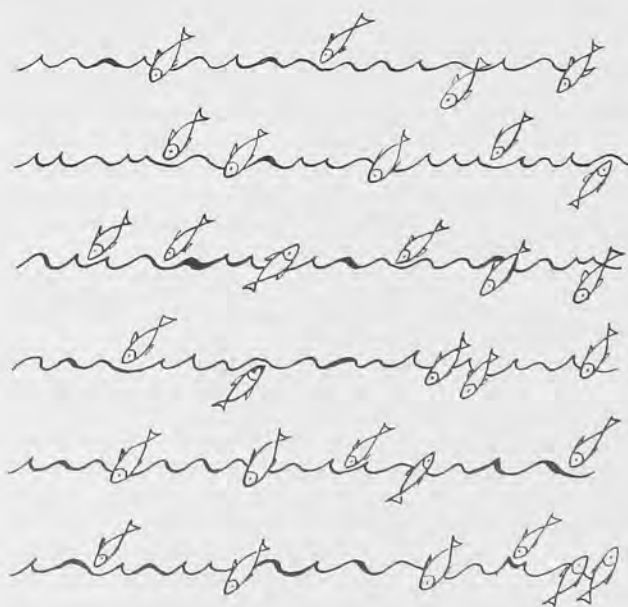

3. РИБИ НА МОРІ

По поверхні моря скачуть риби... Щось хочуть
Тобі сказати, але що? Чи вмієш розгадати цей
«риб'ячий шифр»?

За розгадання цієї загадки — 30 точок.

(Подав самостійний гурток «Лебеді» в Янг-
ставн, Огайо).

4. СТАРА ІНДІЙСЬКА ЗАГАДКА

Три сторожі стерегли сад з яблунами. Уночі прийшов злодій і нарвав багато яблук. Але коли вже вертався назад, стрів його один сторож; щоб його підкупити, злодій дав йому половину всіх яблук, які мав і ще два яблука. Сторож пустив його, але як тільки злодій відійшов кілька кроків, зустрів його другий сторож. І знову злодій дав йому половину всіх яблук плюс два. Те саме повторилось із третім сторожем. Тож злодій zostався лише з одним яблуком. Скільки мав він яблук напочатку? (За цю загадку десять точок).

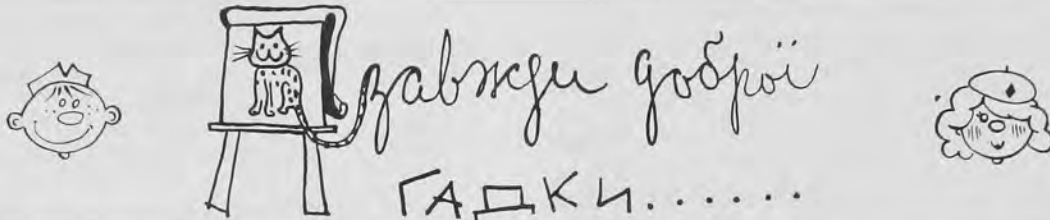
Разом за всі загадки в цьому числі можете одержати 90 точок.

ХОДАТА (НХЕР'БЕОУ

РОЗГАДКИ ДО "ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ" ІЗ ЦЬОГО ЧИСЛА

1. ХОРУГВА
2. ПІРНАЧ
3. БУЛАВА
4. БУНЧУК
5. ЛІТАВРИ
6. ПЕЧАТКА

(Розгадки загадок з попереднього числа будуть поміщені в наступному числі за місяць березень, щоб дати Вам, дорогі Читачки й Читачі, змогу надіслати їх на час. Розгадки загадок із цього числа будуть поміщені в числі за квітень).

ЯК СТАТИ МІЛЬЙОНЕРОМ

— Коли я приїхав до Нью-Йорку (розповідає мільйонер репортерам), мав у кишені дослівно одного долара...

— І на що ви його видали?

— На телеграму до батька, щоб посилав гроші.

НА КОНЦЕРТІ

Любитель музики: Сьогодні грають фінал 2-ої Симфонії Бетовена.

Любитель футболу: А що, хіба півфінал учора розіграли?..

ПРОТЕСТ

Геня до батька:

— Не підю більше до школи!

— Чому?

— Бо не вмію ні писати, ні читати, а розмовляти там не дозволяють!

ЗІДХАННЯ

Малий Крись до батька:

— Все життя тільки те й роблю, що дивлюся у той телевізор! Коли вже, нарешті, винайдуть щось нове?

ЕХ, ЦІ РЕДАКТОРИ!

— Що за страшні невігласи сидять у редакціях наших газет?!

— А що? Відкинули твої поезії?

— Ще гірше! Я післав їм три вірші, а вони звернули мені п'ять!

САМОГУБСТВО

Тітка до Івася:

— В тебе є якінебудь звірі?

— Мав золотих рибок, але вже мертві.

— А що трапилось?

— Викинулися з акваріума і втопилися в повітрі.

ПРЕТЕНЗІЯ

Дуже начитаний школяр:

— Чому так багато пишеться про те, як залишитися молодим, і зовсім нема порад, як стати дорослим?

СПОСТЕРЕЖЛИВА

Дівчинка розглядає родинний альбом у бабуні:

— Не розумію, чому нема тут жодної фотографії біля телевізора?

ПЕРЕД ЕКЗАМЕНОМ

Батько навчає сина:

— Запам'ятай собі: перед тим, як почнеш казати щось, добре подумай.

— Навіщо? Адже мені нема чого казати!

Дорога Подруго Дадо!

...Що Ти думаєш — чи хлопець має платити всі видатки, як іде з дівчиною до кінця або на забаву? Мої товариші кажуть, що так, але я не знаю, як це робити та звідкіля взяти стільки грошей.

Зенко

...Найкраще, коли ви ідете всюди групою, а не в двійку. Тоді самозрозуміле, що кожен платить за себе, і нема ніякої проблеми. Пам'ятай, що плачення зобов'язує вже когось до чогось більшого, як звичайної дружби. Ніяка дівчина, що себе шанує, не дозволить, щоб за неї платили, як ніякий хлопець не повинен допустити, щоб дівчина покривала кошти їхньої спільної розваги. Добре відразу ставити ці справи ясно та одверто, заки ще ідеш кудись із дівчиною. Роздумувати, як цю справу поладнати та чи стане Тобі грошей, відбирає цілу приємність самої забави.

Дорога Дадо!

...Ми маємо зв'язку, яка завжди нам докоряє, що не маємо правильних одностроїв, що ми не виконуємо своїх обов'язків тощо. Сама ж зв'язка стоїть перед куренем в суконці, на курінні сходинок ще ніколи не прийшла точно. Ніхто з нас не має відваги їй цього сказати, але чи Ти думаєш, що її крик впливає на нас, коли ми бачимо, як вона сама поводить себе?

Зірка

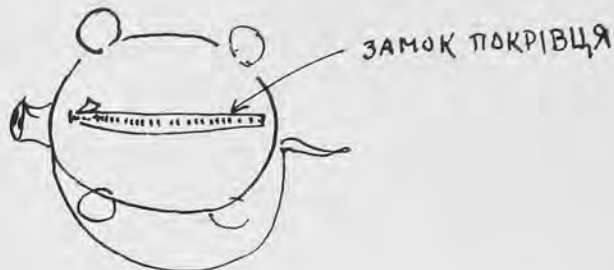
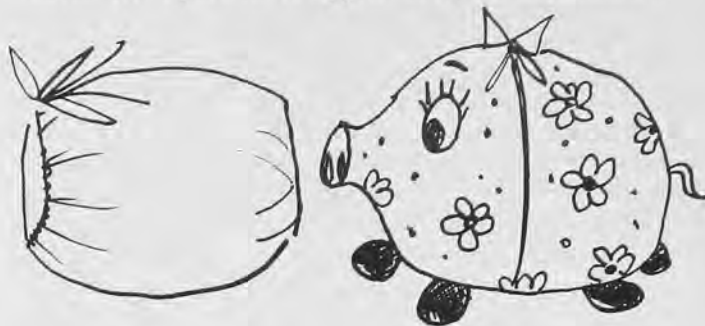
Дорога Зірко!

...Може, Ти трохи загостро засуджуєш свою зв'язку. Чи справді вона ніколи не приходить точно, завжди не має однострою і все кричить на Вас? Але навіть коли це їй, без виправдання, трапилось кілька разів чи тільки один раз — це дуже погано. В такому випадку Ваша зв'язка не знає своїх обов'язків і пластового закону, який усіх нас однаково зобов'язує: мене, тебе і зв'язку. Мені, просто як пластунці соромно читати, що таке трапляється, і то саме серед виховників, які повинні бути прикладом для юнацтва. Ти і Твої подруги з куреня мають найкращий доказ, як не треба поступати, і коли Ви незабаром самі станете виховницями, Ви вже так недбало не будете ставитись до своїх обов'язків.

Думаю, треба Вам кільком зібратися та відважно і щиро по-пластовому сказати вашій подрузі, що Вас болить. Це куди краще, як носити огірчення у серці.

ЗРОБИТЬ ЦЕ САМІ...

Тут подаємо для наших читачок деякі поради для прикрашення свого одягу чи своєї кімнати. Це проекти подруги Мотрі Головінської.

1. Що робити з мішком до сну під час зими (щоб не забрав багато місця в шафі)? Ось прикрасить його так і вживайте до низького сидіння. На покривець можна ужити старий рожевий светер (бо він натягається). Формувати свинку вже на мішку. Коли вже готове — пришийте квіти, витяті з фільцу, а носик дайте грубий папір.

2. Уживання вишивки чи гафту до нашого строю. Зразок, який тут подаємо, це гафт із Закарпаття. Уживайте такі кольори: помаранчево-червоні та зелені.

НАЩО ПОЩІТА

КАРТКА З ЛИТОВСЬКОГО ДЖЕМБОРІ

З Джемборі литовських скавтів дістали ми поштову картку від українських пластунів, які брали там участь, як українська делегація. Підписані: пл. скоб Юрій Савицький, пл. скоб Данило Гусак, пл. скоб А. Ластовецький, пл. скоб Богдан Хомут, пл. розв. Славко Майку-так і ст. пл. З. Федорів.

ЛИСТ:

Дорогий Юначе!

На наших останніх пластових сходах наш гурток говорив про Тебе. Ми вирішили, що статті досить цікаві. Нам особливо подобались уривки з повісті "Захар Беркут", як також жарти і загадки. Посилаю Тобі коротке оповідання, яке може буде відповідне до друку в різдвяний час.

СКОБИ

пл. роз. Лідія Душенко

писар гуртка "Серни". — Боффало, Н. Й.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Щиро дякуємо. Оповідання юначки Л. Душенко нам удалось ще видрукувати в січневому числі, тож мабуть усі вже його читали! Закликаємо інших юнацьких письменників і письменниць послати свої твори до нашого журналу!

НОВИЙ ЮНАЦЬКИЙ ЖУРНАЛ

До редакції прийшли три числа нового юнацького журналу, який називається "Пролом", видаваний куренями УПУ в Клівленді: 28-им Куренем ім. Княгині Ольги та 17-им Куренем ім. Дмитра Байди-Вишневецького. Друковано "дідто"-машиною, чисто, старанно. Журнал має появлятися місячно, до редакції прийшли числа за березень, квітень, травень.

Треба сказати, що це є один із найкращих журналів, які видавали колись юнацькі курені чи гуртки. Матеріал дбайливо дібраний, зміст цікавий. Окремі рубрики проваджені майже зовсім професійно! З численних рубрик треба відмітити: Куток Читача, Статті і уривки із творчості молодих теперішніх українських поетів, Бонтон, Гумор, Цікаве з України, Словник Іскри, Спорт, Для науки і розваги тощо. Багато теж там віршів, статей з українознавства, цікавих репортажів тощо. На сторінках цього числа ЮНАКА містимо багато зразків зі сторінок того журналу. (Дивись: гумор, Що читати і т. і.).

Юнаки й юначки, які видають цей прекрасний журнал, заслуговують, справді, на велику похвалу. Закликаємо їх "виходити на ширші води" і почати включатися в працю загально-юнацького журналу ЮНАК, щоб не лише члени клівлендської станиці, але й загальноталанти міг скористати із плодів їхніх талантів!

Вітаємо Вас, Подруги й Друзі, з Вашим почином! Сподіваємось, що будете присилати нам усі числа Вашого журналу!

ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР КУРЕНЯ ЮНАЧОК У СИРАКУЗАХ

У вересні улаштували ми товариський вечір, на який запросили наших ровесниць із двох інших моло-

дечих організацій: СУМ і ОДУМ-у. Темою цього товариського вечора була: "Участь жінок у визвольній боротьбі України". Тому, що ця тема дуже широка, ми обмежили її до участі жінок у визвольній боротьбі України в нових часах, а саме — у 20 сторіччі.

Почали ми свою розповідь від участі жінок у тайних гуртках молоді, які постали на Західних українських землях на передодні першої світової війни. Тут згадали ми про: Олену Степанів, Софію Галесню і Гандзю Дмитерко. Після закінчення світової війни українська самостійна держава, створена актом 22 січня 1918 і об'єднана актом 22 січня 1919, ще довгий час провадить боротьбу за своє існування. Тут згадали ми про Віру Бабеню.

Коли Україна прогнала визвольні змагання, вона організує тайну підпільну боротьбу, яку очолили організації СВУ і СУМ на Східних землях України й УВО та ОУН на Західних українських землях. Тут ми згадали про таких визначних жінок з того часу, як: Людмилу Старицьку-Черняхівську, Ольгу Басараб і Олену Телігу. Також згадали ми про працю молодих дівчат, учениць і студенток у підпільній мережі ОУН, про їхню ідейність і посвяту. Тоді ми прийшли в нашій розповіді до участі наших жінок в УПА. Тут праця жінок була дуже різноманітна. Вони працювали як: зв'язкові і розвідниці, працювали в референтурі Українського Червоного Хреста, брали участь і в боях, а також працювало багато жінок в інформативно-пропагандивній діяльності. Ми зілюстрували прикладами майже всі ділянки жіночої праці в УПА. Також ми згадали про українську героїчну матір, яка вміла віддати своїх дітей Україні — на боротьбу за волю. На закінчення розповіді ми згадали про наших патронів — 500 Героїнь із Кінгіру.

Ті всі розповіді ми переплітали піснями, які співалося в тих часах.

Вичерпавши нашу тему, ми перевели дискусію на тему: "Як ми повинні жити і що робити, щоб не сплямити імені жінки на чужині". В дискусії забирали голос теж наші гості, юначки зі СУМ-у. І так засіли ми спільно до стола і в дружній розмові провели решту вечора.

Люма

ЛЮБИТЬ УКРАЇНУ

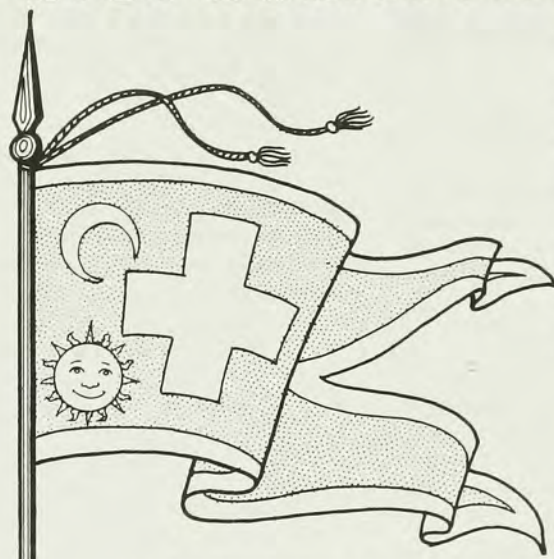
ЧИСЛО
3

ВТРАВИ З УКРАЇНОЗНАВСТВА * РИСУНКИ: Б.Певний

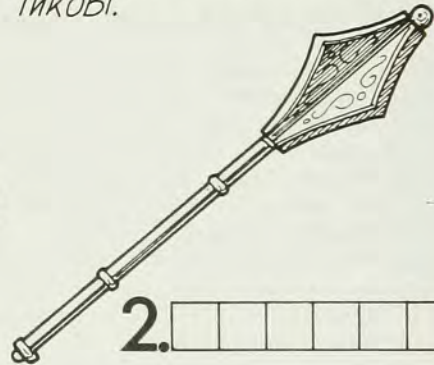
КЛЕЙНОДИ СЛАВНОГО ВІЙСЬКА ЗАПОРІЗЬКОГО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛИЦАРСЬКИЙ ОРДЕН, СЛАВНЕ ВІЙСЬКО ЗАПОРІЗЬКЕ НИЗОВЕ, ВПРОДОВЖ ДОВГИХ СТОЛІТЬ БОРНИЛО УКРАЇНУ ПРОТИ РІЗНИХ ЗАГРІБНИКІВ. СИМВОЛАМИ ВЛАДИ У ЗАПОРІЗЬКОГО КОЗАЦТВА БУЛИ КЛЕЙНОДИ,ЩО НАРИСОВАНІ НА ЦІЙ СТОРІНЦІ. ЧИ ЗНАЄТЕ НАЗВИ КОЗАЦЬКИХ КЛЕЙНОДІВ? ПОПРОБУЙТЕ ВИПОВНИТИ КВАДРАТИКИ ПІД РИСУНКАМИ, ПО ОДНІЙ БУКВІ У КОЖНОМУ КВАДРАТИКОВІ.

1.

2.

3.

5.

6.

4.

**ЩАДІТЬ ПО 5.00 ДОЛ.
МІСЯЧНО**
а одержите після 5 років \$ 343.15

- Нормально банки платять за ощадності з відсотки. За Ваші ощадності **НА СПЕЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ** в нашій кредитівці одержите: **5½%**
- Один приклад: хто з Вас щадитиме в нашій кредитівці на юнацькому конті **ЩОМІСЯЦЯ ПО \$5.00** на 5½%, той після 5 років одержить: **343.15**

**СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ
в українській кредитівці**

"БУДУЧНІСТЬ"
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО
140 Bathurst St. Toronto 2B, Ont.

Українська пекарня
The Future Bakery

якої власниками є
АННА і пл. сен. РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКІ
випікає

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ
і всякі інші печива
735 Queen St. W. Toronto, Ont.

ПОДЯКА
Панству Юлії і Петрові Головатим
власникам крамниці

TAGLIETTI HARDWARE
1477 Dundas St. West
Toronto, Ont.

що продає:

- залізні товари — фарби до малювання домів
- кухонне начиння — скло і порцеляну і т. п.
за пожертву

\$50.00 на пресфонд "Юнака"

складаємо нашу щирі подяку

Адміністрація

ЗНИЖЕНА ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА"
для членів тієї самої рідні

Коли більше членів тієї самої рідні бажає передплатувати "Юнака", тоді перший з них платить **нормальну річну передплату** (у Канаді і США 4.00 дол.), а кожний дальший передплатник з тієї самої рідні платить **лише половину** нормальної річної передплати, то значить у Канаді та США лише 2.00 дол. річно.

ХТО ВИГРАЄ ?

ОДИНОКА ПЛАСТОВА КРАМНИЦЯ В КАНАДІ **ПЛАЙ**

проголошує

РОЗІГРАВКУ

**10-ох НАГОРОД ПО 3.00 ДОЛЯРИ
РАЗОМ НА СУМУ 30.00 ДОЛЯРІВ**

для всіх передплатників "Юнака", що до 15 березня 1964 р. вишлють до пластової кооперативи "Плай" в Торонті відповіді на такі питання

ПИТАННЯ: 1. Яке є виставлене ім'я Лесі Українки? 2. Яка є дата народження Лесі Українки і в якому місті вона народилась? 3. Як називалися батьки Лесі Українки? 4. Де й коли померла Леся Українка? 5. В якій місцевості вона похована?

Повні відповіді на ці питання (не одним чи двома словами, але цілим реченням) треба вислати (з інших країв як Канада і США літунською поштою) **найпізніше 15 березня ц. р.** до кооперативи "Плай".

PLAY CO-OP. LTD.

768 Queen St. W., Toronto, Ont., Canada

Участь у розігрі нагород можуть брати лише ті, що мають **заплатену передплату** за "Юнака" та пришлють **повні, правильні відповіді**. Разом з відповідями пришліть нам **Вашу адресу**.

ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА" НА 1964 РІК

1964 р. "Юнак" буде появлятися щомісяця крім липня серпня так, що вийде 10 чисел, і буде коштувати:

	одно число	річна передплата
США і Канада	0.50 дол.	4.00 дол.
Австралія	0.3.0	1.10.0
Аргентина	25 пезів	250 пезів
Вел. Британія	0.2.6	1.5.0
Німеччина	1.20 нм.	10.00 нм.
Франція	1.50 фф.	15.00 фф.

Передплату слід вислати на адресу:

YUNAK, c/o Plast
2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont. Canada

**УСІ ЖЕРТВУЙМО НА ПРЕСФОНД
«ЮНАКА»**

Від появи 7-ого числа "Юнака" зложили в доларах на пресфонд "Юнака": пл. сен. Я. Весогозський, Торонто — 2.00, Осередок Праці Пластових Сеніорів у Торонті — 75.00, Юлія і Петро Головаті, Торонто — 50.00, ст. пл. Рома Ганківська, Торонто — 6.00. Разом у цьому списку — 133.00 дол. Попередні пожертви — 63.00 дол. Разом досі вплинуло на пресфонд "Юнака" — 196.00 дол. Хто черговий?

Усі жертвуймо на пресфонд свого журналу!

НАЙКРАЩІ УКРАЇНСЬКІ ГРАМОФОННІ ПЛАСТИНКИ та

МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ
і все те, що надається на різні дарунки

- українські книжки
 - книжки про Україну англійською мовою
 - вишивки, різьблені і керамічні вироби
 - радієві й фотографічні апарати і т. п.
- продає

АРКА

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

575 Queen St. W., Toronto, Ont.

27 РОДІВ СМАЧНОГО ХЛІБА

а крім того
РІЗНОРОДНІ КАЛАЧІ І БУЛОЧКИ

випікає щоденно для Вас і Вашої родини відома
в Торонті й Онтаріо пекарня

2-20 Fraser Ave.

Toronto, Ont.

Phone: LE 6-1196

Друкарня-ПЕРЕПЛЕТНЯ

КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO ONTARIO

виконує
всякі
друкарські
і переплетничі
роботи

- ОДНО І БІЛЬШЕКОЛЬОРОВІ
- НА АВТОМАТИЧНИХ МАШИНАХ
- ЛІТОГРАФІЧНІ РОБОТИ (ОФСЕТ)

ПЕРЕДІЛАТА

„ЮНАКА“
в 1964 р. за 10 чисел становить
4.00 долари

ПЛАСУНИ й ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності в найбільшій
і найстаршій в Торонті Кредитівці

Українська Кредитова Співка

297 COLLEGE ST. — TORONTO 2B, ONT.

● Щоб мати пізніше потрібні гроші, треба
вже сьогодні почати шадити і то в своїй
українській установі. ● Ощадність — це
прикмета кожного доброго пластуна чи
доброї пластунки!

Пластуни й Пластунки Вінніпегу!

Складайте хочби найдрібніші ощадності
в українській кредитівці

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ

667 Flora Ave. — Winnipeg 4, Man.

(дім Читальні "Просвіти", побіж Пластового Дому)

Пам'ятайте, що ощадність це четверта точка
пластового закону й гарна прикмета кожного
доброго пластуна й пластунки.

Хочете мати сотні доларів на свої студії?
— починайте шадити від... одного долара.

Пластове Підприємство МОЛОДЕ ЖИТТЯ

одинокa пластова крамниця у США
має на складі:

пластові однострої, пластові відзнаки
й виряд, пластову літературу, альбоми,
різьби, вишивки, кераміку, філателію,
українські національні прапори, книжки,
шкільне приладдя і т. п.

MOLODE ZYTIA, Inc.

302 E. — 9th St., New York 3, N. Y.